

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő :

FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő :

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekkszámja : 41.951.

Buhl Herbert dr.: A jövő német közjegyzői jog alapvonalai.

osgyáni Rónay Károly dr.: Részvényjogunk vajudása. (Folytatás.)

Schreiber Károly dr.: A közjegyzőség Burgenlandban.

A pécsi és szombathelyi kamarák közgyűlései.

Közlemények.

A nyugdíjintézet közgyűlése.

Kollegiális kapcsolat az osztrák közjegyzőkkel.

Társasvacsora.

Nyugdíjas bírának közjegyzőhelyettesekként való alkalmazása.

Jegyzői magánmunkálatok.

Az előzetes bizonyítás közjegyzői költségei az iroda átalányból
utalandók ki.

A gazdatartozások rendezésével kapcsolatok okiratok illetékmentessége.

A nyomda közleménye.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Joggyakorlat.

A jövő német közjegyzői jog alapvonalai.

A Kir. Közjegyzők Közlönye részére írta:

Dr. Buhl Herbert. (Berlin Fridenau)*

Minden jog fenntartva.

A külföldnek alig volt tiszta fogalma arról, hogy Németországban a közjegyzőség mennyit szenvedett amiatt, hogy nem volt birodalmilag létesített és egységesen szervezett intézmény, hanem az egyes német tartományok — ezelőtt tagállamok — ügye volt. Ez az állapot ahhoz az áldástalan eredményhez vezetett, hogy pl. a Hamburg szabad- és kikötővárosban székelő közjegyző részére az okiratfelvételnél más előfeltételek voltak irányadók, mint egy porosz helyen székelő közjegyző részére. E vonatkozásban felülmulthatatlanul alkalmazásba került a régi közmondás : „Ha ketten teszik ugyanazt, az még sem ugyanaz.“

Ha az idegen számokból meríthet fogalmat, akkor a következő adatokból alkothat véleményt magának. Tizenegy német tartományban az ügyvéd-közjegyzőség elve uralkodott (az ügyvédség- és közjegyzőség egyesítése) és pedig ezekben : Anhalt, Braunschweig, Bremen, Hessen, Lübeck, Mecklenburg, Oldenburg, Poroszország,

* Fordította és jegyzetekkel látta el Kubinyi Elek dr. közjegyző, Német-újvár. A cikk különben folytatólagos kapcsolatban van. A „közjegyzőség újjászervezése“ címen ugyanettől az illusztris szerzőtől e közlöny ez évi szeptember havi 7 számában megjelent közleménnyel.

Szászország, Thuringia és a most Poroszországgal egyesített Waldeck-Pyrmont. Kettőben tiszta közjegyzőség van; Bajorországban és Hamburgban, kettőben bírósági közjegyzőség; Badenban és Württembergben, volt végül három közjegyzőség nélküli terület; Birkenfeld, Lippe és Schaumburg-Lippe.

Érthető tehát, hogy a német kormány elsősorban a kar rettenetes belső szétszakadozottságának óhajt véget vetni és valamennyi tartományjogilag szervezett közjegyző helyébe teszi; a *birodalmi közjegyzőt*.

Ezzel az újjáalkotással a következő kérdések nyernek elvi tisztázást; a közjegyző jogállása 1.) az *állammal* és 2.) *megbízóival* szemben. Arra is gondol továbbá a kormány, hogy nem ugyan a közjegyzőnek magának, hanem a *közjegyzői okiratnak szabad formát biztosítson* a birodalom területén belől. Sürgős esetekben a helyi illetőség határain tágitani kell, sőt ezt, amennyiben az ügyletben birodalmi németek vesznek részt, a külföldre is ki kell terjeszteni.¹

Ezeken a már magukban is lényegbevágó rendszabályokon kívül tervbe van véve, hogy Németországban a tiszta közjegyzőséget (Nur-Notar) hozzák be, tehát az ügyvédséget a közjegyzőségtől elválasztják és a kettőt összeférhetetlennek mondják ki. Ezzel egyidejűleg az egész okiratolási tevékenység a közjegyzők hatáskörébe megy át és megszabadulnak a bíróságok versenyző okiratolási ténykedéseitől.²

De felszabadul a közjegyzőség attól a versenytől is, melyet az ú. n. „házi közjegyzők“ gyakoroltak. Az a szokás harapódzott el t. i. Németországban, hogy nagybankok, nagyrészvénnytársaságok, konszernek, trösztök stb. egy közjegyzőt szoros viszonyba kapcsolnak be.³ Az okiratolási tevékenységet így egyrészt elvonták a többi közjegyzőktől, másrészt ez a tevékenység alig talált ellenértéket a fizetett díjátalányban. Ezt az új állam nem tűrheti tovább és pedig abból az egyszerű okból nem, mert a közjegyző mint hivatalnok — mert Németországban az — nem állhat egy féllal függőségi viszonyban. Azonban mivel ebben a pontban nemcsak az érdekelt „házi-közjegyzők“, és a közgazdasági vállalatok ellenállásával, hanem azzal is kell számolni, hogy a közjegyzőket továbbra is

¹ Eszerint a német közjegyző pl. óceánjárón vagy Budapesten is eljárhatna birodalmi németek ügyeiben.

² A legtöbb német tagállamban a bíró a közjegyzővel konkuráló hatáskörrel bír közokiratok felvételére.

³ Vagyis törvényes tilalom hiányában fixummal alkalmaztak.

megbízásokkal fogják ellátni, „a bank stb. különös bizalmi közjegyzője“ cím alatt és őket akként is fogják kezelni, e tekintetben majd gondoskodás történik arról, hogy a közjegyzők részére, a szegényvédő ügyvédek mintájára, turnusokat létesítsenek.

Az ellen is gondoskodni kell továbbá, nehogy egyesek túlsok előnyben részesüljenek. Van pl. Németországban nagy számú ú. n. „szakügyvéd“, t. i. olyan ügyvédek, kik magukat bizonyos jogterület művelésének pl. munkajog, adójog, szövetkezeti jog, szentelik, vagy pedig idegen jogokban pl. angol-amerikai, északeurópai, magyar jogban, különös ismeretekkel és tapasztalatokkal bírnak. Ezek az ügyvédek, *akiknek joguk van, hivatalosan a szakügyvéd címet használni*, gyakran egyúttal közjegyzők is. Ezáltal úgy a közjegyzőség mint az ügyvédség előnyeit élvezik és ez által méltánytalanul jobb helyzetben vannak mint az egyszerű ügyvédek és közjegyzők, akik talán szintén bírnak különleges ismeretekkel, anélkül, hogy ezeket a mondott módon kihasználhatnák. Ezeket a közjegyzőket tehát az elé a választás elé fogják állítani, hogy vagy a közjegyzőséget, vagy az ügyvédséget tegyék le.

Különösen lényeges törekvése a reformnak, hogy védje az egyedül dolgozó ügyvédet és közjegyzőt, kik akadályoztatásuk esetén helyettesítőjüket fizetni tartoznak, a nagy ügyvédi irodák ellen, melyekben számtalan ügyvéd és ügyvédközjegyző társult.⁴ A törekvés az, hogy ezeket az irodákat, amennyiben a társak gazdasági existenciája nem forog veszélyben, feloszlatják.

Igy nem csak az egyedül saját munkaerejére utaltat védik, hanem az egész kar védelméről is gondoskodnak. Ezért a közjegyző illetékességét kizárólagossá fogják tenni. Ezáltal nem csak a bírák és jogápolók (Rechtspfleger: az igazságszolgáltatás középfokú hivatalnokai)⁵ vesztik el okiratfelvételi jogosítványukat, hanem a községek, társult községek és a közigazgatás egyéb alakulatai is.⁶ Tilos lesz továbbá hasonló működése egyéb személyeknek pl. jogi tanácsadóknak, árvereztetőknek, egyletek és szövetségek ügyvezetőinek, hű⁷kezeknek (Treuhänder) és gazdasági tanácsadóknak is.

A közjegyzők képesítése a jövőben a teljes jogászok (Volljuristen) t. i. a bírói tisztre képesített jogászok egységes kiképzése lesz. *A közjegyzői jog számára tanszékeket állítanak fel.* A köz-

⁴ A jogi nagyüzemek e fajtája nálunk még eddig ismeretlen.

⁵ Kezdő hivatalnokoknak kisebb jelentőségű ügyekben bírói hatáskörrel felruházása. Már Ausztriában is megvan.

⁶ Úgy látszik: Németországban is vannak „jegyzői magánmunkálatok“!

⁷ Különös neme a racionalizált zúgírászatnak!

jegyzőjelölteknek közjegyzői irodában eltöltött két évi joggyakorlatot kell kimutatniok.

Elvileg a közjegyzőség szabad kereseti foglalkozás lesz. El fog tűnni az államilag fizetett közjegyzők intézménye, melyet úgy is túlságosan megkötöttnek éreznek. A közjegyző csupán saját díjaira lesz utalva. Azonban a gazdasági élet nulláztatásától mentnek, gazdaságilag biztosítottak kell lennie. Ezt eléri bizonyos jövedelemminimum biztosítása, a hivatali szavatosságnak az összeségre való kiterjesztése és messzelátó öregségi és családfenntartási biztosítás által.

Szabályozni fogják végül a felügyeleti jogot, mely eddig kizárólag az állam kezében volt. A reform lényege itt a közjegyzői kamarák felállítása lesz, a már létező ügyvédi kamarákéhoz hasonló hatáskörrel és ezeket egy birodalmi közjegyzői kamarába foglalják össze.

Ezekben vázoltuk a közjegyzőségnek Németországban tervezett reformját.⁸ Mindez még nem törvény. De ezeknek az alapvonalaknak megfelelő tervezet már készen van és kétségtelen, hogy azon elvi változtatások már nem fognak történni. Ennek az alapvető reformnak nemcsak az lesz az eredménye, hogy a birodalmon belül végre valahára harmonikus kiegyenlítés jön létre, hanem kifelé is hatása lesz a nemzetközi okirati jog és a nemzetközi okirati forgalom messzemenő előmozdítása és megtermékenyítése — az Európa szívében élő — német közjegyzőség ujonnan eszközözendő egységesítése következtében.

Részvényjogunk vajudása.

Irta: *dr. osgyáni Rónay Károly.*

Folytatás *)

III.

Igazságügyi kormányunk az imént ismertetett novella tervezetének közzétételével egyidejűleg felszólította egyik kiváló kereskedelemügyi jogászunkat, dr. *Doroghi* Ervint, hogy arra vonatkozólag véleményt adjon. Ezen felhívásnak eleget is tett és még 1932. év elején közzétette „Részvényjogi novella” cím alatt véleményét és egyúttal ellenjavaslatát.

⁸ Kiváncsian várjuk a törvénytervezet teljes szövegét. E cikk szerzője, előadója a szövegező bizottságnak.

A miniszteri tervezetre vonatkozó véleménye röviden abban csúcsosodik ki, hogy az egyrészt túlságos eréllyel kívánja a részvényjogot rendezni, különösen a társasági igazgatóság ügykezelését és javadalmazását illetőleg. *Doroghi* szerint az ily kilengések sem súlyosabbak, sem gyakoribbak nem voltak, mint másutt. Hibának tartaná, nehézkesen konstruált védelmi vagy inkompatibilitási szabályokkal túlzásokra hajlamos közvéleményünkben, valamint a külföldi érdekeltségeknél éppen most a bizalmatlanság további magvát elültetni, ha ennek komoly szüksége nem forog fenn és ha teljesen megnyugtató megoldásról gondoskodni nem tudunk.”

Másrészt kevesli a T. erélyét, különösen a felügyelő bizottsági intézmény fenntartása és nem az általánosan kötelező hites szakértői vizsgálat elrendelése tekintetében.

Elismeri továbbá, hogy nálunk a részvénytársaságoknál könnyelműség, túldimenzionálás, vezetők önkénye, ellenőrzés hiánya stb. sok bajt okozott, de azokat semmiféle részvénytörvény sem képes teljesen megszüntetni. Mégis elismeri, hogy valamint valaki nem arra való tekintettel vásárol részvényt, hogy az illető országban milyen a részvényjog, úgy az sem riaszt valakit valamely részvény vásárlásától, hogy az illető országban komolyan gondoskodnak a részvényes védelméről.

Ezzel dr. *Doroghi* Ervin saját ellenvéleményének gyökerébe vágta a fejszét, mert kétségtelen, hogy a szigorú törvények létezése minden esetre bizalmat keltőbb, mint azok hiánya.

Hibáztatja azt is, hogy a T. túlságosan általános és kifejezései olykor nem elég határozottak. Ha ez így volna is, ezen könnyű csiszolás által segíteni és nem képezi a dolog velejét.

A túlméretezett javadalmazások korlátozására irányuló intézkedéseket is helyteleníti, mert ezt a célt módjában van a törvényhozásnak „a megadóztatás eszközével belenyulni s ezt bizonyos mértékig a progresszív megadóztatással, és átháríthatatlan különadóval meg is tette.”

Eltekintve attól, hogy a javadalmakra kirótt nagy adók magukban véve a társaságok terhét — a kifizetendő nagy fizetéseket stb. nem csökkentik, úgy látszik, hogy dr. D. E.-nek nincs tudomása arról, hogy úgyszólván összes részvénytársaságainknál az igazgatósági tagoknak igen is, sikerült még a tantieme adót is, melyet pedig a törvény szigorúan a jövedelmet élvező személyére rendel kirovandónak, ezen elég súlyos

adót is a részvénytársaságokra áthárítani. A mai általános gyakorlat szerint az igazgatósági tagok összes javadalmi adóját az illető részvénytársaságok viselik. Így aztán nemcsak a magyar honpolgár igazgatósági tagok nem fizetnek saját, gyakran igen magas jövedelmeik után semmi adót, hanem a külföldi állampolgár igazgatók is adómentesen élvezik tőlünk húzott jövedelmüket és viszik külföldre. Az eredmény tehát az, hogy a részvénytársaságok tiszta nyereségét nemcsak a magas javadalmak csökkentik, hanem azoknak ugyancsak magas adója is. Ezáltal pedig a kincstár is károsodik, mert az igazgatósági tagot terhelő adót megkapja ugyan a részvénytársaságtól, hanem ennek tiszta jövedelme ilyképp megcsappanván, kevesebb adót kap a részvénytársaságtól.

Ezt a pénzügyminisztérium intéző egyénei is nagyon jól tudják, figyelmük e körülményre fel lett híva, de mégsem lépnek közbe. Miért? Nem találok más okát, minthogy sok „nagy ember” lévén érdekelve, nem tartják tanácsosnak azok tyúkszemére hágni. Ezzel rávilágítok azon szomorú körülményre, hogy nálunk nem mindig hajtják végre a törvényt; így aztán a legszigorúbb és legjobb törvény is hatályát veszti... az ország kárára.

A T. egyik másik szigorú intézkedését azon okból helyteleníti dr. D. E., hogy „abban a harcban, amely törvényes biztosítékok megkerülése végett folyik, rendszerint nem a kodifikátor kerül ki győztesen.” Ez igaz, amiből én azonban nem azt következtetném, hogy a kodifikátor adja fel a harcot, hanem ellenkezőleg, hogy iparkodják a törvény szerkesztésénél több elmeélt kifejtetni, mint amennyivel törvénykijátszásra hajlamos polgártársaink rendelkeznek. Ismétlem, hogy ezt részben azáltal is elérhetőnek vélem, ha a törvény a judikaturának határozottan irányt szab, hogy az annál bátrabban fojthasson el minden kijátszási kísérletet már csírájában.

Dr. D. E. különösen kifogásolja a T. ama rendelkezését (19. §.), mely szerint a közgyűlésnek szolgálati szerződés jóváhagyó és javadalmazást megállapító határozata ellen kereseti jogot ad minden egyes részvényesnek is. Szerinte ez zsarolásokra vezethet. Nem szabad pedig szem elől tévesztenünk, hogy utóvégre a társaságok nagy többségének az üzletvezetése korrekt, a vezetők becsülettel megfelelnek kötelességüknek, tehát méltánytalanság volna őket zsarolásoknak kitenni.

Én úgy vélem, hogy a T. ezen intézkedése szigorú, de az éppen nem árt. Zsarolásoktól pedig nem kell tartani, mert bíróságaink az ellen mindig állást foglalnak. Ily pert pedig nem lehet szegényjogon ingyen lefolytatni, már pedig a pervesztés drága dolog, tehát annak a siker biztos reménye nélkül senki sem teszi ki magát.

Dorogi a T. több fontos intézkedését ugyan helyesnek ismeri el, de úgy véli, hogy azok külön törvénybe foglalandók. Ilyenek p. o. a köztisztviselőknek a részvénytársaságokban való elhelyezkedésére vonatkozó. Nem látom át, hogy e kérdések miért nem volnának helyesen megoldhatók a részvényjogi novellában, mikor a kapcsolat kétségtelenül megvan. Genyes kelést jobb korábban felválni, mint tovább elmérgesedni hagyni.

De lássuk az ellenjavaslat lényegét. Azzal kezdi, hogy jövőre 300.000 pengőnél kisebb tőkével (helyi jellegűnél a minimum 100.000 P) részvénytársaság ne alakulhasson.

A már meglevő kisebb tőkéjű részvénytársaságok kötelesek bizonyos idő alatt alaptőkéjüket 300.000, illetőleg 100.000 pengőre fölemelni, különben a cégbíróság a felszámolást elrendelheti.

Alaptőke emelésnél a régi részvényeseket részvénybirtokuk arányában elővételi jog illeti meg az új részvényekre. Kivételnek csak akkor van helye:

ha alapítók az alapítási tervzetben az új részvények egy részére elővételi jogot tartottak fenn maguknak;

a társaság által kibocsátott kötvények tulajdonosai javára, amennyiben azoknak elővételi jog biztosított;

más társasággal való egyesülés esetén, amennyiben az új részvények a beolvadó társaság részvényeinek kicserélésére szükségesek;

ha a társaság létérdeke valamely okból megkívánja.

Ami a mérleg szerkesztést illeti, annak szabályait kevesebb részletezéssel írja elő, mint a hivatalos T.

Ami az ellenőrzést illeti, azt radikálisabban oldja meg, mint a hivatalos T. A felügyelő bizottságot ugyanis egészen megszünteti és helyette előírja az állandó hites könyvvizsgálatot.

Ez alól kivételt képeznek:

az oly részvénytársaságok, melyeknél a részvényesek

száma tíznél nem több, a részvények névre szólnak, csak a társaság beleegyezésével ruházhatók át és a társaság a cégbíróságnál igazolja, hogy összes részvényei kir. közjegyzőnél, a Pénzügyi Központnál, vagy gyámhatóságnál vannak letétben. Köteles továbbá cégében, vagy a mellett használt toldatban a „magánjellegű” vagy „családi” jelzöt használni.

Egy millió pengőt meghaladó alaptőkájú társaságok kötelesek legalább két hites könyvvizsgálót választani. Azok díját a közgyűlés a választással egyidejűleg állapítja meg, akik azon fölül több javadalmat el nem fogadhatnak és csak tényleges készkiadásuk megtérítését igényelhetik.

Az ellenjavaslat tüzetesen körülírja a hites könyvvizsgálók köteleességét és annak betöltéséhez szükséges jogkörét. Ha az igazgató tanács a vizsgálat akadálytalan folytatását nem teszi lehetővé, az állandó hites könyvvizsgáló a legközelebbi közgyűlésnek erről jelentést tenni köteles. (No, ezt nagyon gyenge intézkedésnek tartom.)

A hites könyvvizsgálót a közgyűlés mozdíthatja el, de sürgős esetben az igazgatótanács is felfüggesztheti állásától.

A hites könyvvizsgáló mulasztás és visszaélés esetén kártérítéssel tartozik, sőt kereskedelmi vétség elkövetése esetén, amihez sorolja az üzleti titoktartás kötelezettségének megszegését is, büntetésben részesül.

A hites könyvvizsgálat részletes szabályait a m. kir. igazság- és kereskedelemügyi miniszterek közös rendelettel állapítják meg.

A hites könyvvizsgálót alkalmazni nem köteles „családi” részvénytársaságoknál az ellenőrzést továbbra is felügyelő bizottság eszközli, de annak is jogában áll hites könyvvizsgálót vagy szakértőt alkalmazni, sőt köteles arra, ha az illető tárgykör megvizsgálására kellő szakértelemmel nem bír.

Ami pedig az üzem vezetését illeti, az ellenjavaslat azt is alaposan átalakítja. A részvénytársaságok mai igazgatósági tagjainak hatáskörét az ügyvezető igazgatóságra ruházza, mely állhat egy vagy több tagból. Azt az igazgatótanács választja, kivéve, ha annak kinevezését az alapítók maguknak fenntartották, vagy az alapszabályok a közgyűlésnek tartották fenn s velük az alkalmazási szerződést azon szerv köti meg, mely őket megválasztja. Felmentést csak a közgyűlés adhat nekik.

Az ügyvezető igazgatóság a folyó üzlet menetéről és az ügyvitel minden fontos mozzanatáról az alapszabályokban megállapított időközökben, legalább azonban negyedévenként az igazgatótanácsnak jelentést tenni köteles. Az igazgatótanács utasításait követni tartozik, kivéve, ha azokat aggályosaknak tartja s az ellen tiltakozik. Eljárásában a rendes kereskedő gondosságával tartozik. Vagyonilag és egyetemlegesen felelős a társasági könyvek helyes vezetéseért, a mérleg és eredménykimutatás, valamint saját jelentései helyességéért.

Az ügyvezető igazgatóság fölött áll az igazgatótanács, mely legalább három tagból áll. Ellenőrzi a társaság ügyeinek vitelét. Az ügyvezető igazgatóságnak tanácsokat, sőt utasításokat ad. Az alapszabályok ellenkező rendelkezése hiányában kinevezi az ügyvezető igazgatóságot és a társaság összes alkalmazottait és megállapítja javadalmazásukat és alkalmazásuk egyéb feltételeit.

Elmozdíthatja azon ügyvezető igazgatót, akit ő választott és az alkalmazottakat, de a közgyűlés által választott ügyvezető igazgatót is felfüggesztheti és azt helyettesítheti.

Egybehívja a közgyűlést. Az ügyvezető igazgatóságnak és az állandó hites könyvvizsgálónak a közgyűlés elé terjesztett indítványával és jelentéseivel szemben köteles állást foglalni és saját jelentését megtenni arról, hogy miképp gyakorolta az ellenőrzést és azt akadálytalanul gyakorolhatta-e. Az igazgatótanács javadalmazását az alapszabály vagy közgyűlés állapítja meg. Azon túl csak a társaság érdekében kifejtett működésével kapcsolatos és tényleges készkiadásai megtérítését igényelheti.

Felmentést csak a közgyűlés adhat.

Az igazgatótanács tagjai felelnek azért a kárért, melyet a törvény, alapszabályok vagy közgyűlési határozatok szándékos megsértésével, valamint azáltal okoznak, hogy az ügyvezető igazgatók valamely mulasztását vagy szabálytalan eljárását elhallgatják vagy elpalástolják, vagy azáltal, hogy jelentéseikben a társaság helyzetére vonatkozólag az ő tudtokkal helytelen adatokat terjesztettek elő.

Az igazgatótanács saját hatáskörében a rendes kereskedői gondosság elmulasztásáért felelős.

Az ellenjavaslat tehát levonja a következtetést az igazgatóság mai fejlődési állapotából. Ma valósággal az igazgató-

ságnak csak egy vagy csak néhány tagja: a vezérigazgató intézi a társaság ügyeit, míg a többi valójában csak mint irányító, tanácsadó és ellenőrző működik. Az ide fejlődött és természetesen mondható állapot tehát szabatos törvényi szabályozást nyer.

(Folytatjuk.)

A községi jog Burgenlandban.¹

Irtá: *Schreiber Károly dr.* oberwarthi² községi joggyal.

Az 1922. évi május hóban pályázatra kiírt burgenlandi községi állások 1922. évi november hóban történt betöltése folytán a burgenlandi községi jog száma négyről kilencre emelkedett s ezek közül az öt újonnan kinevezett községi joggyal az osztrák községi joggyal karból került ki. Az 1924. évben három új állást rendszeresítettek Burgenlandban s ezeket ismét a bécsi kamara területéről való pályázókkal töltötték be.

Ezidőszerint Kismartonban (Eisenstadt), Nezsiderben (Nezsider am See), Felsőpulyán (Oberpullendorf), Felsőörön (Oberwarth) és Németujvárott (Güssing) két-két, míg Nagymartonban (Mattersburg) és Gyanafalván (Jennersdorf) egy-egy községi joggyal van.

Úgy az újonnan kinevezett —, mint még a magyar kormánytól kinevezett és az osztrák kormány részéről átvett községi joggyal számtalan beadványban fordultak elkeseredett panaszokkal az osztrák községi joggyal kamarák képviselőtestületéhez, a szövetségi igazságügyminisztériumhoz és a bécsi polgári tartományi bírósághoz, mint a kezdetben Burgenland részére a községi joggyal kamarai ügyek vitelével megbízott bírósághoz, a zúgírászatnak Burgenlandban volt mértéktelen elterjedtsége miatt.

Elsősorban — amennyiben az osztrák kormány átvette őket — az egykori magyar községi- és körjegyzők voltak azok, akik peres és perenkívüli ügyekben tovább is tömegesen gyártották a szerződéseket és beadványokat, de mihamar elsajátították elődeik irányú tevékenységét az osztrák kormány által újonnan beültetett „Kreissekretär”-ek is.

¹) „Burgenland”-nak nevezik tudvalevőleg az Ausztriához csatolt nyugatmagyarországi területet. (Szerk.)

²) Oberwarth-nak nevezik ezidőszerint Felsőör-t. (Szerk.)

A magyar jog elismerte az egykori községi jegyzők (Sekretäre) jogosultságát arra, hogy — bizonyos határok között — magán felek számára szerződéseket és beadványokat szerkesztessenek és hatóságokhoz benyújthassanak.

A szövetségi kormány 1921. július 22.-i B. G. Bl./476. számú rendeletével (4. §. 4. bek.) a községi jegyzők e magánmunkálataira vonatkozó rendeleteket kifejezetten hatályon kívül helyezte, kétségkívül megengedvén mindjárt ugyanazon §. 5. bekezdésében a Sekretärenek olyan ügyek ingyenes ellátását, melyeket eddig a községi jegyző a magánmunkálatokra vonatkozó e rendeletek alapján magánfelek számára végzett.

Amint csakhamar kiderült, sok Kreissekretärnek ezek a felek számára végzett magánmunkálatok képezték a főfoglalkozását és a Kreissekretäre — a felek gyakori kifejezett állítása szerint — e munkálatokat a hivatkozott rendelet említett rendelkezése ellenére egyáltalában nem ingyenesen végezték, hanem azokért magukat igen kiadósan honoráltatták.

A Kreissekretäre és községi jegyzők a legcsekélyebb jogismerettel sem bírtak és a vonatkozó törvényi határozmányok ismerete nélkül szerkesztették legkülönbözőbb szerződéseiket.

Ebből kifolyólag mindjárt Burgenland osztrák fennhatóság alá vétele után nagy tömege indult a pereknek és állott elő a viszálykodásoknak a Kreissekretäre és egykori községi jegyzők szerkesztette ilyen szerződésekből.

De nagy hátrányára szolgált a Sekretäre és egykori községi jegyzők e tevékenysége a lakosságnak azért is, mert csak a legritkább esetben törődtek megelőzőleg a telekkönyvi állapottal, hanem szerződéskötés alkalmával csupán a felek előadására szorítkoztak úgy, hogy a szerződésszerkesztés náluk legtöbbszörre csupán egy már eleve nem kielégítő mint a pusztán kitöltéséből állott.

Az új Sekretäre főként az egykori fiatalabb katonatisztek, altisztek és legfeljebb 5—6 középiskolai osztályt végzett egyének soraiból kerültek ki és alkalmaztattak — 3—4 hónapos tanfolyam abszolválása után — Sekretärekként, vagy segéd-Sekretärekként.

Éppen a burgenlandi bonyolult birtok- és tulajdoni viszonyok, az ezek által komplikált átruházások és mindenekelőtt a telekkönyvek állapota majdnem minden szerződést megelőzőleg időrabló előmunkálatokat, valamint a telekkönyvi és tényleges

birtokállapot beható tanulmányozását tették szükségessé, amiket egy laikus sohasem végezhetett megfelelően el.

Sok község telekkönyve annak következtében, hogy — az alábbiak szerint részben a felek hibájából is — éveken, sőt évtizedeken át nem történtek meg a szükséges telekkönyvi bejegyzések és ezalatt az ingatlan öröklés vagy visszterhes jogügyletek útján ismételen is gazdát cserélt, hihetetlen állapotban volt.

Sok esetben kellett azután a tökéletlen okírat vagy beadvány telekkönyvi foganatosítása iránti kérelmet elutasítani és az ügyfél — céltalanul viselve a Kreissekretär költségeit — abban a hiszemben élt, hogy minden legszebb rendjén van és joga a telekkönyvbe bejegyztetett.

Sok esetben pedig a Kreissekretärenek és korábbi községi jegyzők abbeli tudatlanságukban, hogy miként kell egy szerződés telekkönyvi foganatosítását kérelmezni, az általuk szerkesztett szerződéseket telekkönyvi foganatosításra be sem nyújtották, vagy — elutasítás esetén — az elutasítás okainak kiküszöbölésével nem is törődtek és egyáltalán nem tartoznak ritkaságok közzé olyan esetek, hogy egy ilyen Sekretär halála vagy elköltözködése után egész íróasztalfiókra való általuk szerkesztett, de a telekkönyvi foganatosításig el nem juttatott szerződést találtak, melyek utólagos telekkönyvi foganatosítása is — az időközbeni öröklések vagy a szerződési tárgy megterhelésében előállott változások következtében — gyakran egyáltalán lehetlenné vált, avagy csupán a feleket terhelő igen jelentékeny újabb költségek (pl. tehermentesítés esetén) árán volt keresztülvihető.

Közjegyzőink törekvése Burgenlandban, mindenekelőtt a Kreissekretärenek és községi jegyzők — elsősorban a feleket károsító — ilyenmű tevékenységének beszüntetésére irányult és teljes joggal követelték a fennebbiek alapján, hogy a Sekretärenek és községi jegyzők ilyen tevékenysége az 1875. június 8.-i (R. G. Bl./114. számú) rendelet értelmében zúgírászattá nyilváníttassék.

A közjegyzőknek a Kreissekretärenek és községi jegyzők tevékenységének a magánjogi életből való kikapcsolására irányuló e törekvései azonban kezdetben — sajnos — nem jártak a kívánt eredménnyel.

Egyes körzetekben a közigazgatási hatóságok fejei szabályozólag léptek közbe akként, hogy a Kreissekretärenek e tevékenységének tulajdonképpen hivatali kötelességeik teljesíté-

sének szigorubb ellenőrzése útján iparkodtak gátat vetni.

Egyes járásbíróóságok teljes nyíltsággal emeltek panaszt felsőbbbíróóságaik előtt a Kreissekretärenek a lakosságot annyira károsító ilyen tevékenysége miatt.

Más járásbíróóságoknál viszont bírósági személyek az osztrák jogszabályok szerint telekkönyvi okíratokon szükséges hitelesítéseket az okíratokat szerkesztett Kreissekretärenek egyszerű kérelmére a helyszínen is változatlanul foganatosították és zúgírászattal miatt ellenük eljárást nem indítottak, noha az ilyen tárgyú kérelmek nagy számából s magából a felek kijelentéseiből világosan kivehető volt, hogy a zúgírászatról szóló rendelet alapján való eljárás előfeltételei fennforogtak volna.

Csak az 1926. december 4.-i 96. számú törvény hozott idevonatkozólag javulást. Ez a törvény a Sekretärenek (most Amstmannoknak) mellékfoglalkozások útján való minden pénzkérését betiltotta és a felek részére való ügynevezett magánmunka végeztetését a községi előjáróságok hozzájárulásától függővé akként azonban, hogy ez hozzájárulását csak a kormány engedélyének előzetes beszerzése után adhatja meg. Egészen eltekintve attól, hogy az előzetes engedély hivatalos úton való beszerzése a Sekretärenek szerződés szerkesztését most jelentékenyen hátráltatja, egyetlen olyan esetet sem ismerünk, hogy a kormány a Sekretär ilyen tevékenységéhez engedélyt megadta volna.³⁾

Igy ma már Burgenlandban is azok kezébe ment át a zúgírászattal, akik azt a régi Austriában is legszorgalmasabban üzték és üzük; többnyire olyan egyének ezek, akik előéletükben hajótörést szenvedtek és most „Behajtási-”, „Adó-” és „Egyeztető Hivatal”-ok cégére alatt akarnak maguknak existenciát teremteni, e köpenyeg oltalma alatt pedig legkülönbözőbb sötét üzleteiket folytatják, melyek révén a büntető törvénnyel gyakran súlyos összeütközésbe kerülnek.

³⁾ Nagy Dezső Bálint dr. ügyvédnek a községi jegyzők ügynevezett magánmunkálatai tárgyában f. é. október 19. napján tartott, lapunk előző számában ismertetett értékes előadása kapcsán felszólalt Alsó László, belügyminisztériumba beosztott árvaszéki elnök a községi jegyzők magánmunkálatai mellett érvelve hozta fel, hogy: ime, az elesatolt s osztrák fennhatóság alá került nyugatmagyarországi területen is változatlanul fenntartott a jegyzők magánmunkálatai. A fentieket elolvastván, világos, hogy nem egészen így áll ez a dolog.

Azt hisszük pedig, hogy elvárható lenne, miszerint ilyen nívós előadás keretén belül csakis alapos s a valóságnak megfelelő érveket halljunk. (Szerk.)

Az 1929. július 2.-i (B. G. Bl. 222. szám) bíróságtehermentesítési novella II. cikke módot ad a járásbíróknak az efféle tevékenységnek az eddigénél fokozottabb üldözésére, a közjegyzői és ügyvédi kamaráknak pedig arra, hogy ily eljárásokra befolyást gyakorolhassanak.

A lakosság is eléggé megismerte már azt a közmondást, hogy „Saját kárunkon tanulunk” és most már ritkán esik az ilyen zúgírások felkínálkozási kísérleteinek áldozatául.

A sok nehézség ellenére, mellyel az új közjegyzők állásaik elfoglalásakor Burgenlandban találkoztak, meg kell állapítani, hogy igen gyorsan feltalálták ott magukat és a lakosság bizalmát a legrövidebb idő alatt sikerült megszerezniök.

Különösképpen kell itt elismerni és leszögezni azt, hogy a magyar „királyi közjegyző” a lakosság előtt egész különleges köztiszteltben állott⁴⁾ és az emberek gazdaságukat illetőleg szándékolt minden elhatározó lépésük előtt legelőször és elsősorban, közjegyzőjük tanácsát kérték ki, legtöbb esetben ezt a tanácsot szentnek és magatartásukra nézve élők közötti és halálesetre szóló minden jogügyleteik során mérvadónak tartották.

Csakhamar az új osztrák közjegyzőkhöz is elsősorban jöttek be az ügyfelek, hogy legkülönbözőbb ügyekben tanácsát kérjék s így Burgenland népe és újonnan kinevezett közjegyzői között mihamar megszilárdult a kapcsolat.

A magyar jog szerint telekkönyvi okiratoknál nem kellett a telekkönyvi jogelőd aláírásának hitelesítése, hanem elegendő volt az okiratnak két tanu általi egyidejű előttemezése.

Telekkönyvi jogszabályaink amaz előírása, mely szerint *kisértékű* (200 schillingen aluli) telekkönyvi ügyek kivételével a telekkönyvi bejegyzés kieszközléséhez a telekkönyvi jogelőd aláírásának hitelesítése szükséges, azt eredményezte, hogy az emberek szerződéseiket is mindinkább mindjárt annak tulajdonképpeni helyén, a közjegyzőnél vagy ügyvédnél s többé nem közjegyzőjükönél készítették.

Miután a burgenlandi jogi forgalom különösen a háborút követő időkben a kommunizmus és a későbbi Burgenland sorának bizonytalan volta következtében csaknem teljesen megbénult, annál intenzívebben éledt fel mindjárt Burgenlandnak Ausztriához történt átcsatolása után és az újonnan kinevezett

⁴⁾ Különös örömmel olvassuk a magyar királyi közjegyző iránt kifejezésre juttatott ez elismerést. (Szerk.)

közjegyzők csakhamar bőséges tevékenykedési lehetőséget találtak a szerződészerkesztés terén, noha az első években a Kreissekretäre különösen magánokíratok szerkesztésénél nekik még mindig erős konkurrenciát csináltak.

Az 1871. július 25.-i (R. G. Bl./76.) szám) osztrák törvény értelmében vett közjegyzői kényszert — kivételével a végrendeletek bizonyos fajainak és a házassági szerződéseknek, mely utóbbiak között azután jegyeseknek egymással és harmadik személyekkel kötött minden szerződéséhez közjegyzői okirati forma szükséges-, értesülésünk szerint, a magyar jog nem ismer.

Éppen így nem ismeri a magyar jog értesülésünk szerint — az osztrák közjegyzői rendtartás 3. §-a szerinti végrehajthatóságot sem.⁵⁾

De az effajta közjegyzői okírat a Burgenlandban hamarosan meghonosodott és ma már ritkán fordul elő, hogy az ügyfelek — például kötelezvényeknél — ne kívánják mindjárt a közjegyzői rendtartás 3. §-a szerinti közvetlen végrehajthatóságnak az okíratba való felvételét.

Egy folytonossági hiány azonban még mindig fennáll a hatályos osztrák jog szerint szerkesztett szerződéseknel a korábbi magyar joggal szemben, mert házassági szerződések kötése alkalmából az emberek még mindig azzal a szándékkal jönnek be a közjegyzőhöz, hogy szerződésüket a szüleik vagy nagyszüleik által házasságkötésükkor a magyar jog szerint kötött szerződések mintájára kössék meg. Azokról a közjegyzői szerződésekről van itt szó, melyeket mi röviden „Zusicherungsvertrag“⁶⁾ névvel jelöljük meg.

Ezek az átruházó halála esetére kötött olyan visszterhes vagy ingyenes szerződések voltak, melyekben az átruházó a szándékolt házasságkötésre való tekintettel gyermekének és menyasszonyának, illetve vőlegényének, avagy későbbben egyik vagy másik gyermekének és feleségének, illetve férjének, a gazdaságban való együttműködés ellenében, jogot biztosít arra, hogy

⁵⁾ A cikknek a magyar közjegyzői rendtartásra vonatkozó ez s alábbi egyes állításai, mint tudjuk, nem helyesek, illetve nem precizek. (Szerk.)

⁶⁾ E „Zusicherungsvertrag”-ok kérdését felderítendő, megkerestük a cikk íróját, legyen szives ily szerződések másolatait, valamint a vonatkozó osztrák bírósági határozatokat rendelkezésünkre bocsátani. Ezek birtokában ezekre a szerződésekre — esetleg az osztrák Notariats-Zeitungban is — majd még visszatérünk. (Dr. F. L.)

ezek az ő gazdaságát vagy annak meghatározott részét, meghatározott ellenértékért, vagy az átruházó halálakor bírt becsértékért, vagy akár minden ellenszolgáltatás nélkül hagyatékából átvehessék. Az ellenérdekű felek azután ezt a „Zusicherung”-ot elfogadták. E szerződések sem olyan rendelkezést, hogy a tulajdonjog az átruházás tárgyára csak az átruházó halála napjával kebelezhető be, sem pedig semmiféle bekebelezési engedélyt nem tartalmaztak. E Zusicherungsvertrag-okban az átruházó nem mondott le gazdasági tevékenységéről, különösen pedig nem adta fel gazdasági függetlenségét és rendelkezési jogát, másrészt azonban a jövőbeli gazdának a gazdaságra vonatkozó elvonhatatlan várománya szerződésileg biztosított.

Világos, hogy e szerződések lényegével úgy a burgenlandi közjegyzőknek, mint bíróságoknak a legpontosabban meg kellett ismerkedniök, hiszen ezek sok esetben csak most, az elkötelező fél halálával hatályosulnak.

A legtöbb esetben úgy segítettünk magunkon, hogy a tárgyalás során az átvevők igényüket a nekik elkötelezett vagyontárgyak tekintetében az örökösök készpénzkártalanítása mellett érvényesítették.

Az osztrák jogban ismeretlenek ezek a szerződések és úgy a felsőbbbíróságok, mint már a legfelsőbb törvényszék is kimondotta, hogy ilyen szerződések az osztrák jog szerint megengedhetetlenek.

Csakhogy — legalább is az első években — a gazdák éppen arra voltak igen nehezen rávehetőek, hogy gazdaságukat az átvevőknek — még a legsúlyosabb fenntartások mellett is — azonnal átadják úgy, hogy az utóbbiak már az ő életükben telekkönyvi tulajdonosokká legyenek.

A közjegyzők feladatául jutott az, hogy e Zusicherungsvertrag-ok megfelelő pótlékát megkeressék és bevezessék.

Egy szokásos kikötmény fenntartása úgy, ahogy az szövetségi államunk többi országaiban évtizedek óta gyakorlatban van, nem volt elérhető és meghatározott mennyiségű és fajú természetbeni szolgáltatásokból álló kikötményi jognak szerződésbe foglalása ma is a ritkaságok közé tartozik.

Ezzel szemben az ilyen Zusicherungsvertrag-ok csaknem teljesértékű pótlékául tünt fel az ügyfelek előtt a gazdaságnak az átruházó holtigtartó haszonélvezeti jogának kifejezett fenntartása melletti átadása úgy, hogy ma az átruházások sok

esetben történnek az átruházók haszonélvezeti jogának fenntartása mellett, amivel szemben az átvevők az átruházók javára gyakran még külön elidegenítési és terhelési tilalmat is biztosítanak.

Az ingyenes Zusicherungsvertrag-okhoz a mi halál-esetre szóló ajándékozási szerződéseink állnak legközelebb s ez ingyenes Zusicherungsvertrag-ok a mostani burgenlandi közjegyzők részéről a halálesetre szóló ajándékozási szerződések mintájára is kezeltetnek.

A hitelesítések tekintetében a korábbi burgenlandi közjegyzők akkor voltak előnyben, amikor e téren a magyar bíróságok konkurenciája megszűnt.

Magyar bíróság csak akkor hitelesíthetett aláírást, ha székhelyén egyáltalán nem volt közjegyzői székhely, vagy az illető közjegyző a hitelesítés eszközlésében távolléte, vagy más nyomós ok következtében akadályozva volt. Ez az akadályoztatás azonban mindenkor megállapítandó és az okirat hitelesítési záradékában megjegyzendő volt. Ugyanez állott a váltóóvások felvételére is.

A mai Burgenlandbeli korábbi magyar közjegyzők a hitelesítések terén mennyiségileg mindenestre hátrányban lehettek, mert hiszen hitelesítési kényszer telekkönyvi ügyekben a magyar jog szerint nem állott fenn, a legtöbb ilyen szerződést pedig a községi jegyzők, későbbi Kreissekretárek, a mostani Amstmannok szerkesztették.

Végül még néhány szót a hagyatéki eljárásról.

E téren magyar közjegyzőink Burgenlandban osztrák kollegáikkal szemben egész határozottan nagy előnyben voltak, mert itt az összes hagyaték tárgyalásokat a közjegyzőknek adták ki.

Igaz, hogy a hagyatéki ügy csak a leltárfelvétel befejezésével került a közjegyzőhöz, a halálesetfelvétel és leltározás — a hagyatéki vagyon eskühelyetti bevallását a magyar jog nem ismeri — a községi jegyző feladata volt, a leltárfelvétel befejezésétől kezdődőleg azonban a hagyatéki eljárás összes többi fázisai a közjegyző hatáskörébe tartoztak.

Közvetlenül Burgenland Ausztriához történt átcsatolása után annyiban is maradt a dolog, sőt a közjegyzők annak analógiájára, amint az a régi Ausztriában volt, a hagyatéki ügyeket mindjárt a halálesetfelvételi ív beérkezte után kapták meg,

tehát a leltározást, illetve az eskühelyetti bevallást is nekik kellett elintézniük.

A sok újítás, a bíróságoknak az osztrák jog szerinti eljárásra való átszervezése s a bíróságok személyzettel való ellátásának mindezekhez teljesen elégtelen volta folytán, egyszerűen lehetetlen volt a bírácoknak — különösen személyesen — a hagyatéki eljárással foglalkozniok. Az új közjegyzőknek azonban, ezáltal lehetőségük nyílt arra, hogy főleg a vidéki lakossággal rövidesen a legszorosabb érintkezésbe jussanak, annak lényét s ezzel együtt szokásait megismerjék, ami nem csekély mértékben járult hozzá az új közjegyző helyzetének új környezetében való megszilárdításához és a bennszülött lakosság bizalmának hamarosan megtörtént elnyeréséhez.

Már néhány év múltán megszűnt azonban a burgenlandi közjegyzőknek a hagyatéki eljárásban a bíróságok részéről való ez az előnyben részesítése és a hagyatéktárgyalások foganatosítását illetőleg ma már a burgenlandi bíróságoknál sem igen más a helyzet, mint a többi szövetségi állambeli tartományi bíróságoknál.

Burgenland egyes bíróságainál mindenesetre igen jelentékeny a hagyatéktárgyalások mennyisége, ami e bíróságok körzetének nagyobb kiterjedésével függ össze. Mindezekben a bírósági körzetekben azonban két közjegyző van, akik a bírói megbízási ügyek ellátásában meghatározott turnusban egymást váltják úgy, hogy ezeknek egyikükre eső mennyisége nem sokkal nagyobb, mint a többi tartományi bíróságnál mutatkozó átlagmennyiség.

Ehhez járul még a sok póthagyatéki tárgyalás, mely a telekkönyvek nemegyezése miatt s nem utolsó sorban azért válik szükségessé, mert a leltárfelvétel annakidején a községi jegyzőknek volt átengedve, ezek pedig a telekkönyvi állapottal nem mindig törődtek, vagy voltak képesek törődni.

Ezek a póthagyatéki tárgyalások a közjegyzőhöz utaltatnak és utaltatnak még ma is és — gyakran a régmúltban történt elhalálozás és a hagyatéki tárgyait már harmadik vagy még későbbi birtokosra való telekkönyvön kívüli átszállása folytán — sokkal több munkát igényelnek, vagy legalább is több időfecsérléssel járnak a normális hagyatéki tárgyalásnál és a közjegyző — tekintettel az eljárás tárgyának csekély értékére

— gyakran nem igényelhet többet munkájáért, mint legfeljebb 10 schillinget.

Dacára mindennek, a burgenlandi közjegyzők az összes ilyen jelentéktelen megbízásokat is mindenkor surlódásoktól menten és ügyfeleik meglegedésére intézték el.

Nagyjában és egészében elmondhatjuk, hogy az átmenet a Burgenlandban — az osztrák és magyar jognak különösen az öröklési jog és hagyatéki eljárás terén, valamint közjegyzői téren fennálló különbözősége dacára — meglehetősen rövid idő alatt történt meg és ma már bizonyosan nincs a burgenlandi közjegyzők előtt oly tér, melyen a lakosság korábbi felfogásával ellentétbe kerülhetnének.

Aránylag a lakosság is gyorsan beletalálta magát az osztrák jogba.

Igy tehát ma az új burgenlandi közjegyzők is a bíróságok és az ügyfelek teljes meglegedésére dolgoznak s közjegyző és lakosság ott is olyan kapcsolatban vannak egymással, mint azt állásuk tekintélyének érdekében mindenképp előtt a közjegyzői kamarának kell megkövetelnie.

A pécsi és szombathelyi kamarák közgyűlései.

A legutóbb múlt időben a magyar közjegyzőség két önkormányzati szerve a pécsi és szombathelyi kamarák tartották meg közgyűléseiket, amelyekről a következő tudósításaink számolnak be:

A pécsi kamara közgyűlése:

A pécsi kamara évi rendes közgyűlését ez évi szeptember hó 8-ik napján tartotta meg *Madarász István* dr. felsőházi tag, kamarai elnök vezetésével. A közgyűlésen az elnökön kívül jelen voltak: *Angyal Béla* dr. pécsi, vitéz *Barna Lajos* dr. sásdi, *Berzsenyi László* dr. keszthelyi, *Csányi László* dr. szekszárdi, *Csempe Dániel* dr. letenyei, *Guthy János* dr. dombovári, *Hanny Andor* dr. lengyeltóti, *Krausz Győző* dr. mohácsi, *Mártonffy Bogdán* dr. kaposvári, *Májay Dezső* dr. kaposvári, *Mike Imre* dr. nagyatádi, *Milassin Jenő* dr. bajai, *Ónody Gábor* dr. pécsváradi, *Örley György* dr. nagykanizsai, *Pálffy Gyula* dr. szigetvári, *Samassa János* dr. zalaegerszegi, *Szlávy Kornél* dr. mohácsi, *Takács Jenő* dr. sümegi,

Tarajosy Sándor dr. bácsalmási és Telman Sándor dr. zalaegerszegi kir. közjegyzők, a helyettesek közül pedig Debreczeny Dezső dr., Kasza László dr., Kiss Elemér dr., Siklósy Tamás dr. és Vitányi Iván dr.

Madarász István dr. elnök a közgyűlést megnyitó beszédében meleg szavakkal parentálta el Jagasich Sándor dr. volt tamási kir. közjegyzőt és Bódy László volt zalaegerszegi kir. közjegyzőjelöltet. Megemlékezik majd Skublics Imre zalaegerszegi kir. közjegyzőnek a kar aktív tagjai sorából való kiválásáról s méltatta annak a hosszú működésnek eredményességét, amelyet Skublicsnek a kar kebelében 1876. szeptember 15-ére Alsólendvára történt kinevezése óta szakadatlanul pályatársai és a jogkereső közönség osztatlan rokonszevétől kísérve elérnie sikerült. Szeretettel üdvözli ezután a kamara területére ujonnan kinevezett, illetve áthelyezett Petrán József dr. tamási és Telman Sándor dr. zalaegerszegi kir. közjegyzőket. Megemlékezik végül az elnöki megnyitó a nyugdíjintézet rendkívüli közgyűléséről s ezzel kapcsolatban arról, hogy annak előkészítésében a kamara is aktív részt vett, örömmel és elismeréssel regisztrálja a közjegyzőjelöltek minősítésére vonatkozó igazságügyminiszteri rendeletet s ezzel kapcsolatosan megállapítani kívánja, hogy ez a rendelet is beillik az igazságügyminiszternek a közjegyzői kinevezések kérdésében folytatott újabb gyakorlatába, amely szerint a kinevezéseknél elsősorban is az érdemes helyetteseket vette figyelembe. Az elnöki megnyitó végén azt a kérelmet intézte Madarász István dr. a közgyűléshez, hogy a mostani nehéz és terhes időkben, amikor mindannyian a létminimum határain mozogva küzdünk a mindennapi kenyérért, ne csüggedjünk el, hanem bizzunk a jobb jövőben, amelynek felépítésén úgy a kamara, mint az igazságügyi kormányzat igaz megértéssel dolgozik.

Az élénk tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Pálffy Gyula dr. kamarai titkár terjesztette elő a kamara működéséről szóló évi jelentést. A jelentés bevezető részében megállapítja, hogy a gazdasági válság a közgyűlés napjával lezárt kamarai évben tovább súlyosbodott s hogy bár anyagi szempontból az utolsó három esztendő a közjegyzői kart nemrég még elképzelhetetlen mélységekbe süllyesztette, mégis töretlen energiával, nem lankadó munkakedvvel, intakt erkölcsökkel áll a kötelelességteljesítés szilárd alapján, ostromolva ugyan, de meg nem ingatva a gazdasági válság romboló hullámaitól. Ebben a súlyos helyzetben kívánatos s

az egyedül komoly segítséget jelentő körülmény, ha az igazságügyi kormányzat belátással, megértéssel siet a komolyan veszélyeztetett közjegyzői érdekek védelmére. Ebben a tekintetben örömmel állapítja meg, hogy Lázár Andor dr. igazságügyminiszter a kinevezése alkalmával előtte tisztelgő közjegyző küldöttségnek tett azt a kijelentését, hogy a nemes tradíciókkal bíró és az igazságszolgáltatás erős oszlopát jelentő közjegyzői intézmény legnagyobb-mérvű gondoskodásának lesz tárgya, minden vonatkozásban beváltani igyekszik. Egy féleven belül három életképtelen közjegyzői állást szüntetett meg s az ujonnan kinevezett hat közjegyző közül csak egy volt karon kívüli, a többi öt mind a közjegyzőjelöltek sorából való. E mellett a közjegyzői állások betöltésénél érvényesülni kezd az a közjegyzői kar részéről régóta hangoztatott méltányos és helyes elv, hogy a megürült jobb közjegyzőségek a gyengébb jövedelmű helyeken hosszabb idő óta működő közjegyzők áthelyezésével töltsenek be.

Nagy elismeréssel és örömmel emlékezik meg a jelentés Lázár Andor dr. igazságügyminiszternek arról a nagyfontosságú kijelentéséről, amelyet az igazságügyi költségvetés bizottsági tárgyalása rendjén tett s amely szerint a községi jegyzők magánmunkálati tevékenysége a közigazgatási reform megfelelő megvalósításával egyidejűleg automaticae meg fog szűnni. Ennek a kijelentésnek megtételénél az igazságügyminisztert kétségen kívül a jogrend és jogbiztonság megszilárdításának s a jogrendszer káros kinövésai kiirtásának gondolata vezérli s ezt a nagyfontosságú kijelentését az ország egész jogász közönsége s különösen pedig az egész magyar jogi szaksajtó, amely évek hosszú sora óta sürgette a képzettség nélkül való kontároknak az okiratolás teréről való végleges kiűzését s a preventív jogszolgáltatás uralmának biztosítását, osztatlan örömmel üdvözölte.

A jelentés további részében közli, hogy a kamarához az elmúlt év folyamán 788 ügydarab érkezett, amelyek mind elintéztetést nyertek. Egy rendes és egy rendkívüli közgyűlést és 24 kamarai választmányi ülést tartottak. 14 közjegyző és 2 helyettes ellen érkezett panasz, ebből elintéztetést nyert elnöki intézkedéssel 2, választmányi határozattal 6, a fegyelmi bíróság határozatával 6, még elintéztetlen 2. A kir. járásbíróságok a hagyatéki ügyekben a részükre biztosított ellenőrzési jog alapján egy közjegyző ténykedése ellen tettek észrevételt. A kamara területén működő közjegyzők személyében történt változásokról emlékezik meg ezután a

jelentés s ezzel kapcsolatosan reá kíván mutatni a közjegyzői kinevezéseknek az 1874. évi XXXV. t.-c.-ben lefektetett, a jelentés szerint téves rendszerére. A jelentésnek idevonatkozó részét az alábbiakban szószerint közöljük ;

„Az 1874:XXXV. t.-c. 1. §-a értelmében a kir. közjegyzőt az igazságügyminiszter nevezi ki az 1886. évi VII. t.-c. 1. §-ban körülírt kvalifikációval bíró pályázók közül anélkül, hogy a kamaráknak az 1874. évi XXXV. t.-c. 6. §-a értelmében a folyamodványokra adott véleménye bármily tekintetben is kötné. Úgy a közjegyzőség megalkotásától eltelt 58 év tapasztalata, mint a kinevezési rendszer fejlődésének iránya beigazolta, hogy a máig fenálló rendszer hibás, mert ennek révén a kiemelten jogszolgáltatási intézménynek alkotott közjegyzőségbe a kinevezések révén domináló szerephez jutott a politika. Nem indokolja ennek a kinevezési rendszernek fenntartását a miniszteri hatalom csorbíttatlan fenntartásának elve sem, mert egész kinevezési rendszerünk a bizonyosság mellett, hogy ez a jog már természeténél fogva sem lehet integráns része a miniszteri jogkörnek. Ma, amikor a ranglista legalsó fokán álló igazságügyi, de más kormányzati ágon is, a fogalmazási szakban működő tisztviselőt az államfő nevezi ki, a kir. közjegyző, akinek állása elnyeréséhez a törvény a legmagasabb elméleti és gyakorlati jogi képesítést kívánja meg, aki ugyancsak köztisztviselő, akit egyedül ruház fel a törvény a közhitelű tanúsítás és közokiratolás jogával, akinek okiratai alapján — a törvény által meghatározott esetekben — bírói ítélet nélkül végrehajtás rendelhető el, aki tehát mindezeknél fogva a megelőző jogszolgáltatás terén egyedülálló, kiemelt fontos hatáskört tölt be, nem az államfő, hanem az igazságügyminiszter nevezi ki. Hogy miért statuáltattott ez a kinevezési rendszerünkben annyira kirívó kivétel, sem helytálló jogi, sem célszerűségi érvekkel alá nem támasztható. Viszont azt az elvet, hogy a kir. közjegyzőt az államfő nevezi ki, úgy jogfejlődési, mint célszerűségi okok hosszú sora követeli, amik közül csak a következőkre kívánunk rámutatni. A legfontosabb államérdekek egyike, hogy a közhivataloknak és az azokat alkotó köztisztviselőknek meg legyen a közönség előtt a hivatali tekintélye. A közjegyzői törvényből és annak indokolásából kétségtelen, hogy a közjegyzői intézményt a törvényhozó köztekintéllyel kívánta felruházni, hiszen e nélkül elképzelhetetlen a jogbiztonságot kereső közönség részéről a bizalom, ami viszont a közjegyzői hivatás betöltéséhez feltétlenül szükséges. Ennek a közhivatali minőségnek

külső jeleként és az intézmény tekintélyének növelésére a közjegyzőket felruházta a törvény a „királyi“ jelzővel s jogává, illetve kötelességévé tette címtábláján és hivatalos pecsétjén a magyar címer használatát. Ezt a jogkereső közönség tudja, mert minden alkalommal tapasztalja, de tudja azt is, ha máshonnan nem, a napilapokból, hogy míg minden sokkal kisebb jog és hatáskörrel felruházott tisztviselőt az államfő nevez ki, addig a közjegyzőt nem ő, hanem minisztere nevezi ki. Ebben a megkülönböztetésben a magyar közönség a kir. közjegyzői intézmény tekintélyének nagy kárára, degradációt lát. Az államfő által leendő kinevezés szükségességét eminensen bizonyítják az elmúlt évek tanúságai. Sajnos, az ment át a köztudatba, hogy a közjegyzőség elnyeréséhez a törvényben előirt képesítésen túl nem fontos a munkaképes kor, a rátermettség, a tudás, a jelölti sorban eltöltött hosszú évek próbája, fontos egyedül és mindenekfelett a pártpolitikai téren kimutatható sikeres tevékenység és a protekció. Ennek a tekintélyromboló köztudatnak, sajnos, igen gyakran adtak tápot a közelmúltban történt sorozatos olyan kinevezések, amelyeknek kulisszatitkait a jogi szaklapok, sőt a napilapok per longum et latum szelöltették a közjegyzői intézmény tekintélyének nagy kárára s a mostani kinevezési rendszer helytelen voltának ostentálására. A mai tekintélyromboló korban állampolitikai és szociális szempontból nagy fontossága van annak, hogy az államélet minden megnyilatkozásában a jog és erkölcs uralma biztosíttassék, — hogy minden olyan körülmény elimináltassék, ami anyagul szolgálhat a demagóg izgatásra. Nagy fontossága van annak, hogy a közjegyzői kar veszélyeztetett tekintélyének helyreállításában segítségre jöjjön az államhatalom, mert ma ott tartunk, hogy a közjegyző kinevezésével nemhogy tekintélyt nyerne, hanem azzal a köztudattal terheltlen lép pályájára, hogy oda nem rátermettsége, hanem ismeretlen politikai érdemei és a protekció segítette. Az államhatalom segítsége pedig csak abból állhat, hogy a kinevezés tényének az államfő adjon tekintélyt. De még ez sem elegendő, itt még tovább is kell menni. Az államfői kinevezés is csak akkor érheti el kívánatos célját, ha körülményei kizárják mindennemű illetéktelen befolyás érvényesülhetésének még a látszatát is. Erre pedig csak az az egy lehetőség kínálkozik, ha közjegyzővé csak az nevezhető ki, akit arra a szükséges kvalifikáción túl, a karon belüli munkában eltöltött hosszú évek próbája tesz alkalmassá,

vagy pedig ha a karon kívüli, úgy elméleti, mint gyakorlati tudásának alkalmas módon próbáját adta.

Mindezt pedig csak az biztosíthatja, hogy ha közjegyzővé azokból lesz valaki kinevezhető, akiket a pályázók közül — erkölcsi felelőssége tudatában, — valamelyik kir. közjegyzői kamara, mint az állás betöltésére alkalmasokat jelöl meg. Mert a közjegyzői pálya olyan speciális tudást követel, amit más pályákról átlépő csak nagy szorgalommal, kítartással s csak hosszabb idő múltán sajátíthat el, viszont a felekkel való közvetlen érintkezés egész más mentalitást követel a közjegyzőktől, mint más közpályákon levőktől.

Közli ezután a jelentés a kamara területén működő közjegyzők tevékenységi és ügyforgalmi kimutatásainak összesített adatait az elmúlt 1931. évvel egybevetve az alábbiakban:

Bevezetések száma:	1931	és 1932	években
Az ügykönyvbe	6805	5586	
Az óvások könyvébe	25875	18154	
Az örökösödési ügyek lajstromába	21486	21283	
Birói megbízások könyvébe	42	26	
Másolatok és keresk. könyvkivonatok			
hitelesítési jegyzékébe	4363	3363	
A fordítások könyvébe	154	134	
A magánbeadványok könyvébe	1826	1377	
Az összes bevezetések száma	60551	49809	

Az összes bevezetéseknél tehát az egy éven belül előállott csökkenés 10472 egységet, vagyis mintegy 17⁰/₀-ot tesz ki. Ez a csökkenés elsősorban is az ügykönyvi bevezetések terén érezhető, vagyis ott, ahol a közjegyző számottevő jövedelmet várhatna. Az örökösödési ügyek lajstromába történt vezetések száma lényegében ugyanaz, mint az elmúlt évben volt, itt azonban az egyes hagyatéki ügyek értékében mutatkozott az általános érték devalváció következtében jelentős csökkenés. A statisztikai adatok kommentálásaként leszögezni kívánja a jelentés, hogy az ügyforgalom csökkenését kiváltó okok között egyáltalán nem szerepel a közjegyzői intézmény életképtelensége, mivel az hivatásának, amint a múltban, úgy ma is kifogástalanul megfelel és annyira begyökeresedett a magyar jogrendszerbe, hogy megszűnt az egész magyar jogállam épületét megrendítő hatalmas pillérnek kidőltét jelentené. Reámutat a jelentés az évről-évre rosszabbodó gazdasági helyzetre, a katasztrófális pénzhiányra, aminek következtében

az ingatlan forgalom a minimálisra csökkent s erősen megfogyatkozott a kereskedelmi forgalom is.

A közjegyző alaphivatása — a jelentés szerint — a megelőző jogszolgáltatás az okiratolás terén teljesül ki s ezen a téren áll érvényesülésének útjába s szorítja mindjobban vissza a jogi képzettséggel nem bíró, politikai okokból megtúrt kontárok tulságosan agilis gárdája, a községi jegyzői kar. Nemcsak az okiratolás terén súlyos versenytársai a jegyzők a közjegyzőknek és az ügyvédeknek, de a hagyatékok elvonása tekintetében is folyton fokozódó tevékenységet fejtenek ki. Teszik ezt azért, hogy a felekkel közvetlenül az elhalálozás előtt átíratják vagyonukat az örökösre, másrészt pedig azért, hogy az örökösödési bizonyítványok kérelmezését forszírozzák.

Megállapítja a jelentés, hogy a közjegyzői irodák jövedelme az existenciát veszélyeztető komoly mértékben csökkent s ezzel szemben az irodai kiadások, különösen a súlyos megadóztatások miatt s tekintettel a közjegyzőktől ellenérték nélkül végzett munkálatok szaporodására, megnövekedett. A jelentés szerint megkezdődött, sőt veszedelmesen előrehaladt a közjegyzői kar anyagi leromlása s ha ebben az irányban változás nem áll be, számolni kell a kar munkaképességének csökkenésével. Az akuttá vált helyzet orvoslásaként kívánja a jelentés az új közjegyzői rendtartás megalkotását s ezzel kapcsolatosan a közjegyzői hatáskör tágítását. Ebben az irányban jogszolgáltatási érdekből is kívánja a jelentés, a családon belül legalább is az egyenes ági rokonok között, továbbá a kiskorúakkal és gondnokoltakkal kötött vagyonjogi tárgyú ügyletekre vonatkozó okiratoknak kizárólagos, a tanúsítások terén pedig a hagyatéki eljárásnak egész terjedelmében a közjegyzői hatáskörbe való utalását, amellyel egyidejűleg az örökösödési bizonyítvány intézménye, amely a magyar jogrendszerrel semmiféle kapcsolatot sem tüntet fel, megszüntetendő volna, mint olyan intézmény, amelyet a gyakorlati élet sem igazol s amely csak arra jó, hogy a községi jegyzők szabadalmazott zugirászati tevékenységének kaput nyisson. A legerélyesebben követeli itt is a jelentés a községi jegyzők magánmunkálatainak megszüntetését s reá mutat arra a szegényteljes helyzetre, hogy e részben az ezeréves magyar jogállamot már az utódállamok is megelőzték.

Tekintettel a hagyatéki ügyekben egyre növekvő díj hátrálékra a jelentés is sürgeti olyan jogszabály megalkotását, amely szerint a közjegyzői díjak közvetlenül az adók és illetékek után, mint elő-

nyős kielégítésben részesülő tételek soroztassanak. Sürgeti továbbá az 5100/1931. M. E. sz. rendelet 61. §-ának haladéktalan hatályon kívül helyezését, bírálja a Te. 56. §-ában irt különélési tanusítványok tekintetében az életben mutatkozó hiányosságokat s különösen követeli, hogy a szegényjog engedélyezésénél körültekintőbb eljárást és szigorúbb mértéket alkalmazzanak, s hogy a tanu idézések e részben a birói idézések szankciójával ruháztassanak fel.

A közgyűlés a titkári jelentést egyhangulag elfogadta s annak egész terjedelmében a közgyűlési jegyzőkönyvbe való felvételét s ezzel kapcsolatban az igazságügyminiszterhez való felterjesztését határozta el.

Madarász István dr. elnök tett ezután jelentést a kamara pénztárának állapotáról s e szerint a lezárt kamarai évben az összes bevétel 3244 pengő 89 fillér s a kiadás 2387 pengő 73 fillér volt s így a maradvány 857 pengő 16 fillér. A pénztár kezelésére vonatkozó számvizsgáló jelentést *Kasza* Sándor dr. terjesztette elő s e jelentés szerint a pénztárkezelést a bizottság kifogástalan rendben találta s a bizottság indítványára a közgyűlés az elnöknek a felmentvényt megadta.

Bejelentette ezután az elnök, hogy a kamara választmányának és tisztikarának megbízatása lejárt s e tekintetben kéri a közgyűlés további intézkedését. A közgyűlés korelnökként *Mártonffy* Bogdán dr. kaposvári közjegyzőt választotta meg, aki az elnök, a tisztikar és a választmány tagjainak az elmúlt évben kifejtett önzetlen eredményes tevékenységét hálás szavakkal köszönte meg. Ezután a szavazást ejtették meg, amelynek eredményeként a korelnök bejelentette, hogy a közgyűlés elnökké ismételten is, s immár huszonhatod izben *Madarász* István dr. kir. közjegyzőt a magyar közjegyzői intézmény, a kar érdekeinek nagy agilitású és értékű munkását és felsőházi képviselőjét választotta meg. A választmány rendes tagjai lettek: *Angyal* Béla dr. pécsi, *Kasza* Sándor dr. marcali, *Mike* Imre dr. nagyatádi és *Pálffy* Gyula dr. szigetvári, póttagok: *Örley* György dr. nagykanizsai és *Nemes* József dr. bonyhádi közjegyzők. A fegyelmi bizottságba rendes tagként beválasztották *Mike* Imre dr. nagyatádi és *Szlávi* Kornél dr. mohácsi, póttagokként *Angyal* Béla dr. pécsi és *Nemes* József dr. bonyhádi közjegyzőket. A titkári teendőket ellátásával a közgyűlés újólág is *Pálffy* Gyula dr. szigetvári közjegyzőt bízta meg. Az új tisztikar és választmány nevében a közgyűlés bizalmát *Madarász* István dr. elnök köszönte meg s ígéretet tett arra, hogy a tisztikar

és a választmány minden erejüket a kar és a kamara érdekeinek önzetlen szolgálatába fogja állítani.

Madarász István dr. elnök a kamara jövő évi pénztár szükségletét 2400 pengőben, az évi tagdíjat pedig az eddigi 70 pengő helyett 60 pengőben kéri megállapítani. A közgyűlés mindkét irányban az elnöki előterjesztésnek megfelelően határozott.

A tárgysorozat utolsó pontjaként a titkár ismertette a beérkezett indítványokat, amelyek tekintetében azonban a közgyűlés már a titkári jelentésben, illetve annak elfogadásával állást foglalt s így a közgyűlés az indítványok tárgyában újabb határozatot hozni nem kívánt.

A szombathelyi kamara közgyűlése.

A szombathelyi kamara 59-ik évi rendes közgyűlését *Pottyondy* Béla dr. kormányfőtanácsos, kamarai elnök vezetése mellett ez évi október hó 22. napján tartotta meg. A közgyűlésen jelen voltak az elnökön kívül: *Belcsák* Nándor dr., *Botka* László dr., *Gálffy* Ferenc dr., *Gallus* Sándor dr., *Hanny* Tódor dr., *Halik* Miksa dr., *Horváth* Béla dr., *Isoó* Viktor dr., *Kiss* Aurél dr., *Konkoly* Thege Sándor dr., *Magyary* Ferenc dr., *Paár* Lajos dr., *Svastits* Zoltán dr., *Szily* Kálmán dr., *Zakariás* János dr., *Zimmermann* Artur dr. közjegyzők és *Rámer* Elek dr., *Csákay* Albert dr., *Gidófalvy* Elemér dr. és *Konkoly-Thege* Balázs dr. közjegyzőjelöltek.

Pottyondy Béla dr. az elnöki megnyitóban visszaillesztést vet az elmúlt kamarai évre. Az országra a trianoni békeszerződés következtében reánehazedett súlyos viszonyok felett a megindultság, amellet azonban a bizakodás hangján vázolja a jelenlegi súlyos gazdasági helyzetet s kéri a kartársakat, hogy ne csüggedjenek, törekedjenek a kari összetartás ápolására, mert ez az előrehaladás útja. Reá mutat a nyugdíjjárulék hátralékának feltűnő megszaporodására s kéri a kamara tagjait, hogy igyekezzenek járulékfizetési kötelezettségeiknek pontosan eleget tenni, mert ez irányú kötelezettségeik elmulasztása az intézményt rázkodtatja meg. Bejelenti, hogy a kamara kebelében a nyugdíjügyeket a a vezetőség felkérése folytán *Botka* László dr. vasvári közjegyző referálja. Megemlékezik a továbbiakban a elnök arról, hogy épen a közgyűlés napján az országban mindenütt tiltakozó gyűléseket tartanak az ellen a példátlan jogtiprás ellen, amelyet a csehek a magyar kisebbséggel szemben elkövettek. Úgy hiszi, hogy a közgyűlés minden tagjának érzését tolmácsolja akkor, amikor az

országos demonstrációhoz az egész magyar közjegyzői kar osztatlan csatlakozását jelenti ki. Rosszalását fejezi ki végül a miatt, hogy egyes közjegyzők évről-évre távolmaradnak a közgyűléstől, a nélkül, hogy távolmaradásukat kimentették volna.

Az elnöki megnyitó után a titkári teendő ideiglenes ellátására felkért *Gálffy* Ferenc dr. szentgotthárdi közjegyző terjesztette elő a kamara működéséről szóló évi jelentését. Ennek bevezető részében megállapítást nyert az a körülmény, hogy a szombathelyi kamara ügyrendjének megfelelően évi rendes közgyűlését a magyar közjegyzői kamarák közül az év utolsó negyedében tartotta meg s mivel ekként a társ kamarák, különösen a debreceni kamara jelentéseiben a közjegyzői kar bajait kellő tárgyilagossággal szóvá tették s előterjesztéseket tettek azok enyhítésére nézve is, a szombathelyi kamara jelentésében már csak annak a megállapítására szorítkozik, hogy a kar helyzete azóta nem javult, sőt még súlyosbodott. A jó termés országszerte bekövetkezett ugyan, azonban ennek sem a gazdák, sem pedig a közjegyzők örülni nem tudnak. Az előbbieket azért, mert a magyar buza ára a világparitáson jóval alul van s a vámsorompók miatt külföldön alig értékesíthető, az utóbbiak pedig azért nem, mert a leszegényedett és a meghosszabbított gazda moratoriummal védett gazdaktól költségeiket a jó termés ellenére sem tudják bevételezni.

Különös nyomatékkal méltatja ezután a jelentés azt a jóindulatot, amellyel az igazságügyi kormányzat jelenlegi vezetője a közjegyzői karral szemben viseltetik s amelynek minden egyes alkalommal szóval és tettel is kifejezést ad.

A személyi változások bejelentése rendjén elismeréssel emlékezik meg a jelentést Zalaegerszegre áthelyezett *Telman* Sándor dr. volt csepregi közjegyzőnek a kamara érdekében kifejtett buzgó és értékes tevékenységéről s a kamara területéről történt távozását a jelentés sajnálattal veszi tudomásul. *Tamásfalvi* *Thury* Géza dr. budapesti közjegyzőhelyettesnek Csepregre közjegyzővé történt kinevezését a jelentés szintén megelégedéssel említi fel s hasonlóan *Erdőhegyi* *János* dr. közjegyzőhelyettesnek *Kisvárdára* közjegyzővé történt kinevezését. A kamara területén a jelentés szerint a közgyűlés napján hat bejegyzett helyettes és négy jelölt működik.

Az elmúlt kamarai évben egy rendes és egy rendkívüli közgyűlést és nyolc választmányi ülést tartottak. Beérkezett összesen a kamarához 470 ügydarab, amelyeket mind elintézték. Panaszt két közjegyző ellen érkezett s mindkét ügyben a vizsgálat folyamatban

van. A nyugdíjintézet feljelentésére hat közjegyző ellen indult meg a fegyelmi eljárás. Ezek a fegyelmi ügyek részben a feljelentés visszavonása következtében nyertek megszüntetést, részben pedig a fegyelmi bíróság nem állapítván meg a fizetésben a vétkes késedelmet, az eljárást megszüntette. (Megkivánjuk itt jegyezni, hogy a nyugdíjintézet vezetősége semmiképen sem oszthatván a fegyelmi bíróság álláspontját, minden ügyben a megszüntető határozat ellen jogorvoslással élt. Szerk.)

Az ügyforgalmi és tevékenységi kimutatások összesített adatai a következők:

Bevezetések száma:	1931. évben	1932. évben.
1. Az ügykönyvbe	4095	3325
2. az óvások könyvébe	11709	6075
3. az örökösödési ügyek lajstromába	13247	13179
4. a birói megbízások könyvébe	20	14
5. a másolatok és kereskedelmi könyv- kivonatok hitelesítési jegyzékébe	3577	2792
6. a fordítások könyvébe	155	116
7. a magánbeadványok könyvébe	800	553
	Összesen 33.603	26054

Ezek szerint a statisztikai adatok szerint a közjegyzői ügyforgalom minden ágában súlyos visszaesés mutatkozik, kivételt képeznek csupán a hagyatéki ügyek, melynek száma majdnem azonos az 1931. évben megindult hagyatéki ügyek számával. Az elmúlt évben a kamara területén működő közjegyzők 609 hagyatékot letárgyaltak ingyenesen és 6633 vagyontalanul elhaltra vonatkozó haláleset felvételt kezeltek minden ellenérték nélkül.

A kamarai elnöktől kezelt pénztárt a számvizsgálók megvizsgálták s a pénzkezelést kifogástalannak minősítették. A pénztári jelentés szerint az elmúlt évben bevétel volt 2482 pengő 12 fillér, kiadás 2420 pengő 24 fillér, egyenleg tehát 61 pengő 88 fillér, amelyet az új kamarai év számlájára vezettek át. Az új kamarai évre vonatkozó költségelőirányzat 1651 pengő 88 fillért tesz ki s ennek fedezeteként javasolja a jelentés az évi tagsági díjnak 50 pengőben leendő megállapítását. Az irodavizsgálatok alól való felmentés díját ezúttal is 20 pengőben javasolja a jelentés megállapítani s határozatilag kimondani kéri, hogy az irodavizsgálatokat teljesítő kamarai tagok készkiadásai megtérítését nem igényelhetik

s hogy ott, ahol közjegyzőhelyettes is működik, az irodavizsgálatok keretében a vizsgálatot teljesítő tagok a helyettesek megfelelő minősíthetése céljából elméleti és gyakorlati képzettségükről meggyőződést szerezni tartoznak.

A kamara vagyonát képezi a jelentés szerint a pénzügyintézetnél elhelyezett 3081 pengő 24 fillér betétösszeg s kölcsönkövetelés és bejegyzési illeték hátrálék címén 664 pengő. Ennek a kamarai vagyonnak a terhére a kamara készpénzsegélyeket utalt ki és jótékonyági adományokat folyósított.

A kamarai jelentést s ezzel kapcsolatosan a pénztári számadásokat, a költségvetési előirányzatot a tagdíj összegének megállapítására vonatkozó előterjesztést s a kamara vagyoni állapotára vonatkozó jelentést is a közgyűlés több hozzászólás után egyhangúlag elfogadta.

Tárgyalás alá vette ezután a közgyűlés Svastits Zoltán sárvári kir. közjegyzőnek a szülők és gyermekek között kötött jogügyletek közjegyzői okirati kényszer alá vonása tárgyában beadott indítványát. Erre vonatkozólag a kamara akként határozott, hogy mert az indítvány tárgya az okirati kényszerről szóló javaslatban bennfoglaltatik, a közgyűlés annak külön tárgyalását most nem kívánja. Tárgyalta ezután még a közgyűlés Gálffy Ferenc dr. szentgotthárdi közjegyzőnek az 1894. évi XVI. t. c. 61. és a 11000/1928. I. M. rendelet 30 §-ával kapcsolatosan az itt lefektetett jogszabályok értelmezése kérdésében a gyakorlatban felmerült visszasságokra vonatkozó indítványát, amelyre vonatkozólag Gallus Sándor dr. közjegyző felszólalása után a közgyűlés akként határozott, hogy ez a speciális kérdés csak törvényhozási uton rendezhető s annak incidentális tárgyalása nem kívánatos.

A tárgysorozat utolsó pontjaként a kamarai választásokat foganatosították s ennek eredményeként elnökké választották újból Pottyondy Béla dr. szombathelyi, a választmány rendes tagjaivá Hanny Tódor dr. győri, Konkoly-Thege Sándor dr. pápai, Halik Miksa dr. kőszegi, Botka László dr. vasvári, póttagoknak pedig Zimmermann Artur dr. körmendi és Gálffy Ferenc dr. szentgotthárdi közjegyzőket. A kamara titkári teendőinek ellátásával, mivel Telman Sándor dr. az eddigi titkár a kamara területéről távozott, Gálffy Ferenc dr. közjegyzőt bízták meg.

Közlemények.

A nyugdíjintézet közgyűlése.

A kir. közjegyzők és kir. közjegyzőjelöltek nyugdíjintézete a nyugdíjszabályzat rendelkezéseinek megfelelő évi rendes közgyűlést Budapesten ez évi *december hó 8-án d. e. fél 11 órai kezdettel* fogja a budapesti kir. törvényszék I. emeleti polgári tanácstermében (Alkotmány-uccai front) megtartani a tagok részére a kamaráktól már szétküldött meghívókban részletezett és a nyugdíjszabályzat idevágó rendelkezéseinek megfelelő tárgysorozattal. Ezzel kapcsolatosan közölnünk kell, hogy a nyugdíjintézet vezetősége a maga részéről mindent megtett abban az irányban, hogy a június hó 14. napján megtartott rendkívüli közgyűlésen elfogadott nyugdíjszabályzat tervezetnek megfelelő rendelet kibocsáttassék. Hogy ez mindezeig nem történt meg, az nem a nyugdíjintézet vezetőségén, hanem inkább azon múltott, hogy az igazságügyminisztérium túl volt halmozva aktuális és sürgős teendővel. Mindazonáltal most már remény van arra, hogy az új nyugdíjszabályzat rövidesen mégis csak megjelenik. A nyugdíjintézet vezetősége különben a rendkívüli közgyűléstől elfogadott nyugdíjszabályzat tervezetben is elfoglalt álláspontnak megfelelően az 1933. évi október hó 31. napján lezárt eredmény és mérlegszámát a tagok tájékoztatása céljából az alábbiakban egész terjedelmében közli, úgyszintén azt is, hogy a havi járulék összegét 1934. évre is 50 pengőben tartja megállapítandónak.

Mérlegszámla 1933. október 31-én. *Vagyon.* Értékpapírok kimutatás szerint 360.—, Magyar Olasz Bank rt. betéti könyvek I. Betétkönyv 92.659.—. II. Tartalékalap 1932: X. 31-i állag 18287·80, a.) Adományok 1933. X. 31-ig 2.301·70, b.) Pótdíjak 1933. 31-ig 1.300.—, c.) Előre befolyt jár. 1933. X. 31-ig 1.650.—, d.) A járulékok 10 %-nak tartalékolása 13.859.51.—, e.) Kamatok 1933. X. 31-ig 832·99 — 38.232.—. Összesen 130.891.— Hátralékos járulékok: a.) Budapesti Kamara 7.798·10, b.) Debreceni Kamara 1.243.—, c.) Pécsi Kamara 4.042·20, d.) Szegedi Kamara 4.183·50, e.) Szombathelyi Kamara 4.365.— — 21.631·80. Összesen 152.882·80.

Teher. Előre befizetett járulékok (Szab. 56. §.) az 1933-34-35-36

évre 3577. Egyenleg, mint tiszta vagyon 1932. X. 31. takarékbetét 92.249·50, tiszta vagyon 1932. X. 31. folyószámla 5490·—, hátrálékok 1932. X. 31, 22.100·52, értékpapír 1932. X. 31-én 364·— — 120.204·02. — 1932. X. 31-én levonva előre befizetett járulék 2.277·— — 117.927·02 — Vagyonszaporulat 1933. X. 31-én. 31.378·78 — 149.305·80. Összesen: 152.882·80.

Fredmény számla 1933. október 31-én. *Kiadás.* Költségek: Postadíjak elküldött nyugdíjak után 222·35, Körlevelek és befizetési lapok 127·45, Folyószámla költségek 129·25, Nyugdíj intézeti kész kiadások (nyomtatvány, portó stb.) 250·— Összesen 729·05. Kifizetett nyugdíjak: Özvegyi nyugdíjak 75.430·— Öregkori nyugdíjak 11.690·— Árvaellátási díjak 7.350·— Segélyek 9.700·— Összesen 104.170. Leírások: Értékpapír árf. veszteség 4·— Bevétel többlet 1933. október 31. 31.378·78. Összesen 136.281·83.

Bevétel. Járulék bevételek 127.925·07, Befizetett pótdíjak 1.300·—, Adományok: dr. Rónay Károly 1.800·— Omazta Gyula 480·—, v. Tóthfalusy Aladár dr., Warga Benjamin dr. 21·70. — 2301·70 Kamat jövedelem: Folyó számlán 242·48, Takarékbetéten 4.478·58, Szelvények 34·— 4.755·06. Összesen 136.281·83.

Kollegiális kapcsolat az osztrák közjegyzőkkel. Lapunk főszerkesztője: *Fekete László dr.* legutóbb Bécsben meglátogatta *Hlozanek Ede* bécsi közjegyzőt, a bécsi közjegyzői kamara elnökét és dr. *Reichl Ede* bécsi közjegyzőt, az osztrák „Notariats-Zeitung“ főszerkesztőjét. A rendkívüli szívéllyességgel fogadott e látogatások során különösen kifejezésre jutott az osztrák és magyar közjegyzői kar közti kollegiális kapcsolat állandósulásának és kimélyítésének kívánatos volta. Egyes aktuális kérdéseket is megbeszélve, az osztrák kartársak többek között rámutattak a községi jegyzők úgynevezett „magánmunkálatai“ körül Nyugatmagyarországon, úgyszintén „Burgenland“-ban szerzett tapasztalataikra s *Hlozanek Ede* kamarai elnök úr kérésünkre kilátásba helyezte, hogy e tárgyban vagy ő maga, vagy az ő felkérésére egy ottani osztrák kollega cikket bocsát lapunk rendelkezésére. Ez ígéret — reméljük: részleges — teljesítése a *Schreiber Mórítz dr.* felsőöri (ezidőszerint Oberwacht) közjegyző által irt, *Hlozanek Ede* kamarai elnök által igen meglehangú levél kíséretében hozzánk beküldött s jelen számunkban — *Sziráky László dr.* közjegyzőhelyettes fordításában — közölt igen figyelemreméltó cikk. Viszont lapunk főszerkesztője: *Fekete László dr.* az osztrák kartársak kéré-

sére „Das Verlassenschaftsverfahren in Ungarn“ címmel ismertető cikket irt a mi hagyatéki eljárásunkról az osztrák „Notariats Zeitung“ számára, melyet a lap egyik legközelebbi számában közöl.

Társasvacsora. A nyugdíjintézet rendes közgyűlését megelőző napon, vagyis december hó 7-én este fél 9 órai kezdettel az Országos Kaszinó földszinti nagytermében társasvacsora lesz. A több oldalról megnyilvánult kívánságnak megfelelően a budapesti kamara elnöksége a vacsora menü árának lényeges leszállítását eszközölte ki, úgy, hogy a menü 2 pengő 50 fillér lesz, az három különböző ételből fog állani és semmiféle más díjat a menü árához hozzászámítani nem fognak. Itt jegyezzük még meg, hogy a budapesti kamara december hó folyamán más társasvacsorát már rendezni nem fog.

Nyugdíjas bírának közjegyzőhelyetteseként való alkalmazása. A Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete nemrégén beadványt intézett az igazságügyminiszterhez, amelyben a nyilvánvaló argumentumok egész sorozatával indokolja azt a visszás helyzetet, mely azáltal áll elő, hogy igen sok közjegyző nyilvánvalóan regie csökkentés céljából ugyan, képzett helyettesét elbocsátja s helyébe szerényebb díjazást igénylő nyugdíjas bírakat alkalmaz. Helyesen mutat rá a beadvány arra, hogy ez a körülmény nemcsak a helyettesek jogos érdekeit sérti, de alkalmas arra, hogy a megfelelő közjegyzői utánpótlás megnehezítésével a közjegyzői állás színvonala lesüllyesztessék. Az igazságügyminiszter a beadványt nagy megértéssel fogadta, aminthogy eddig is minden alkalommal a jogos közjegyzői és helyettesi érdekek megértő támogatásának s általában a közjegyzői intézmény megbecsülésének a kar minden tagjában örömet és megnyugvást keltő bizonyosságát adta. A miniszter a beadvány következtében az alább egész terjedelmében közölt 37679/1933. I. M. VIII. számú rendeletet intézte a kamarához:

„A magyarországi királyi közjegyzőhelyettesek országos egyesülete másolatban idemlékelt beadványában azt panaszolja, hogy a kir. közjegyzők újabban számos esetben elbocsátják a pályájukat kizárólagos élethivatásnak tekintő helyetteseiket és pótlásukra nyugalmazott bírakat alkalmaznak. Hivatamba lépésem óta állandóan nagy súlyt helyeztem arra, hogy a kir. közjegyzői állások jelentékeny részét olyan közjegyzőhelyettesek nyerjék el, akik a közjegyzői tennivalók kifogástalan ellátásához szükséges képességet megfelelő hosszabb gyakorlattal már megszerezték és arravalóságuknak tanújelét adták. Ezt a célt szolgálja a közjegyzőhelyettesek személyi táblázata és minősítése tárgyában 22.400/1933. I. M. szám alatt kibocsátott rendeletem is. Az egye-

sület beadványában vázolt folyamat azonban, ha állandósul, nem csupán a hivatásos közjegyzőhelyettesek megélhetését teszi kérdésessé és a közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézeténél szerzett jogaik elvesztését vonja maga után, hanem megnehezíti a megüresedő közjegyzői állásoknak alkalmas egyénekekkel betöltését és így a közjegyzői kar működésének mai színvonalát is veszélyezteti. Egyébként is visszás helyzet azonban, hogy az a bíró, vagy egyéb közszolgálati alkalmazott, akit hatósági orvos, tisztének ellátására képtelennek nyilvánított, a szellemi és testi erők teljességét éppen annyira megkívánó közjegyzői tennivalókat végezzen. Közérdek is szól tehát a panaszolt gyakorlat megszüntetése mellett. Mielőtt azonban a megfelelő szabályalkotás vagy felügyeleti hatáskörben tehető intézkedés kérdésében állást foglalnék, tájékozódás céljából felhívom a Kamarát, tegyen hozzám jelentést arról, hogy a területén közjegyzőhelyettesül alkalmazott nyugalmazott bírák és egyéb közszolgálati alkalmazottak között hány lépett nyugdíjba teljes szolgálati idejének kitöltése és hány szolgálatképtelenség okából, továbbá, hogy hány lát el olyan munkakört, amely teljes munkaerejét és idejét igénybe veszi és hány van olyan, aki alkalmazóját csak időnkint, a szükséghez képest — különösen távolléte idején — helyettesíti, de egyébként irodájában nem tevékenykedik és ekkép csupán kisegítő munkaerőnek tekinthető. Együttal véleményt kérek a Kamarától arra nézve, hogy a közjegyzői pályát élethivatásuknak tekintő helyettesek állásatlanságának mellőzése, illetve megszüntetése végett minő célravezető intézkedéseket tart megvalósíthatónak. — Budapesten, 1933. évi november hó 15. napján A miniszter helyett: Tasnády Nagy András államtitkár.

Értesülésünk szerint a kérdéssel kamaraközi értekezlet is fog foglalkozni, amelyet Lázár Ferenc dr. a budapesti kamara elnöke a nyugdíjintézet közgyűlését megelőző napra, december hó 7-ére fog egybehívni.

Jegyzői magánmunkálatok. Némelyek előtt talán indokolatlanoknak tűnhetik fel az, hogy ennek a közlönynek hasábjain ezt a kérdést állandóan felszinen tartjuk. Akadhatnak talán olvasóink között olyanok is, akik a jegyzői magánmunkálatok jogi borzalmaiktól feltűntető esetek állandó közlését talán unalmasnak találják. A magunk részéről azonban újólág is hangsúlyoznunk kell, hogy a kérdést jogszolgáltatási nézőpontból, a magyar jogállam presztízse szempontjából annyira fontosnak találjuk, hogy a napirendről mindaddig, amíg azt törvényes rendelkezéssel megfelelő módon meg nem oldják, le nem vehetjük. De nem tehetjük meg ezt azért sem, mert olvasóink a jegyzői jogi szörnyszülöttek olyan sorozatát bocsájtják állandóan rendelkezésünkre, amelyek önmagukban ékesen beszélő dokumentumok a jelenlegi helyzet teljes tarthatatlansága mellett s egyként megannyi harci eszközei a magánmunkálati jogosítvány eltörlése iránt folytatott, hova tovább — s ezt nagy örömmel és megnyugvással állapíthatjuk meg — mind erőteljesebbé váló küzdelemnek.

Örömmel adhatunk hírt arról is, hogy a másik fronton a harci kedv erős lanygulást mutat. Hogy csak egy, de annál frapánabb esetre mutassunk reá, a jegyzők országos egyesülete november 6 napján tartotta Budapesten rendes évi közgyűlését, amelynek napirendjén szerepelt a jegyzői magánmunkálatok kérdése is. Amíg azonban a közgyűlés többi tárgyait nagy részletességű elaborátumok alapján vették tárgyalás alá, addig a jegyzői magánmunkálatok kérdésével csupán egy egészen rövid és halkszavú főtitkári előterjesztés foglalkozott, amelyet minden felszólalás nélkül egyhangúlag elfogadtak kimondván, hogy a jegyzők magánmunkálati jogosítványaikhoz ősi jogon ragaszkodnak. Ennek a szerény határozatnak csendes kerete arra enged következtetni, hogy a jegyzői fronton is felülkerekedett a józan belátás, lanygul a harci kedv s legalább is passzív hallgatással veszik tudomásul, hogy a jogrendszerben is érvényesülnie kell a ne sutor ultra crepidam elvének s hogy egy foglalkozási ág nem is egészen igazolt anyagi érdekei nem akadályozhatják meg azt, hogy a magyar jogszolgáltatás fejlődési iránya a nyugati nagy kultúr államok és nem pedig a Balkán felé terelődjék.

Egyebekben a legjobb akaratunk mellett sem tehetjük meg azt, hogy az alábbiakban a jegyzői magánmunkálatokból újabb bemutatót ne közöljünk:

I.

„Szóbeli végrendelet.

„Alulírott T. K. Rába Gyarmati lakós, aki érzem utolsó betegségem, de józan elmével birok azért összes ingó és ingatlan vagyonomról szabad akaratom szerint végrendelezem, mégpedig bárhol található összes ingóságomat és összes ingatlan tekkönyvi birokomat hagyom törvényes feleségemnek M. K.-nak, és ha elhaltam tisztességes takartasson el és utánam esedékes költségeket fizesseki. a föntiekben följegyz végakaratom, ellen senkinek beavatkozása, az örökségemre senkinek, beavatkozását rokonaimnak nem engedek, amiről ezen szóbeli végrendeletemet reám, nézve és feleségemre M. K.-ra nézve jogérvényesnek és fölbonthatatlannak mondom, mel szóbeli végrendeletem, fölolvastatván, akaratommal mindenben pontosan megegyezvén alulírott tanuk előtt sajátkezűleg aláírom. Kelt Rába Gyarmaton 1932. Február 29-én T. K. sk. tanuk T. J. sk. bíró (községi bíró), K. K. sk. h. b. H. F. sk. k. közgy. (községi közgyám, a fenti végrendelet írója), D. I. sk. K. K. sk.“ (Beküldte Gálffy Ferenc dr. Szentgotthárd.)

A végrendelettel kapcsolatos tényállás szerint a végrendeleti örökösöként megjelölt özvegyen kívül örökösökként jelentkeztek az ági vagyona örökhagyó testvérei. Az örökösödési eljárás rendjén egyezséget létrehozni nem lehetett s így a végrendelet miatt az özvegy és a testvérek között per indult meg, amelynek rendjén a bíróság megállapította, hogy a végrendelet, mint szóbeli végrendelet érvényes. A tanúk ugyanis azt vallották, hogy a végrendeletéről mindjárt feljegyzést is készítettek s azt a végrendelettel is aláírták. A feljegyzés szerzőjekülönben a községi közgyám, aki vallo-mása rendjén azt is előadta, hogy a faluban jegyző nincs s így végrendeletéhez rendszerint őt szokták hívni. Hogy a végrendelet szerkesztési tevékenysége ezuttal s bizonyára más esetekben is jelentős költséget okozott a feleknek, az úgy látszik a közgyám úr lelkiismeretét nem bántja, valaminthogy az sem, amint ezt a hű másolatban közölt szöveg is tanúsítja, hogy „rendszerinti okiratoló közeg“ léteire még irni sem tanult meg.

II.

„Egyesség.

1.) Id. G. Szabó István (nős Nagy Juliannával) bokodi lakos kijelenti, hogy a mai napon egy oktál külingatlanát Szabó Katalin, egy oktál külingatlanát Szabó Julianna és fél oktál külingatlanát, a tulajdonában levő házrészét kisk. Szabó Etel nevű gyermekeinek ajándékozta olyképen azonban, hogy külingatlanaiból a papréti és tehénhegyi földjét tulajdonában visszatartja. Kötelezi magát id. G. Szabó István, hogy ezen ajándékozás telekkönyvi keresztülviteléhez, érvényesítéséhez szükséges okmányokat gyermekeinek ellenszolgáltatás nélkül aláírja, kiadja.

2.) Alulírott Szöllősi Mihályné szül. Szabó Katalin és Pataki Gáborné szül. Szabó Julianna kötelezik magukat arra, hogy szüleiket Szabó Istvánt és nejét Nagy Juliannát holtukig sorsukhoz képest ruházattal, helybeli gyógykezeléssel ellátják, majdan eltemettetik, ezenfelül pedig szüleiknek évenként az alább felsorolt életjáradékot adják, szolgáltatják ki. Ezen életjáradék fejében köteles Szöllősi Mihályné és Pataki Gáborné szülei lakására szállítva kiszolgáltatni évenként, nyolcszáz kg. búzát, kettőszáz kg. rozsot, kettőszáz kg. árpát, kettőszáz kg. kukoricát, ötszáz kg. burgonyát, hat méter tűzi fát, kettő darab évenként hetven kg. súlyú javított sertést, havonkénti részletekben kettőszáz liter tejet, összes minden néven nevezendő közterheket szolgáltatmányokat.

3.) Szöllősi Mihályné és Pataki Gáborné a 2. pontban foglalt életjáradékot együttesen, egyszeresen fizetik, adják mindaddig, amíg a most kiskorú Szabó Etel nagykorúvá nem válik. Kisk. Szabó Etel nagykorúsága bekövetkeztével a 2. pontban felsorolt életjáradék egyötöd része őt terheli s ezen egyötöd rész viselése szolgáltatása alól Szabó Katalin és Szabó Julianna mentesül.

4. A 2. pontban felsorolt életjáradék Szabó István és neje Nagy Juliannát teljes egészében akkor is megilleti ha közülök egyik elhalálozna.

5. Id. G. Szabó István és neje Nagy Julianna külingatlanuk az ajándékozás tárgyát képező külingatlanokat terhelő holtigtartó haszonélvezeti jogokat mindaddig nem gyakorolhatják, amíg a 2. pontban felsorolt életjáradékot megkapják.

6.) Az életjáradéknál említett kettőszáz liter tejre megállapodnak egyező felek abban, hogy amíg id. G. Szabó István és nejének tehene lesz, addig e tejmennyiséget nem kötelesek kiszolgáltatni.

7.) Kötelesek Szöllősi Mihályné és Pataki Gáborné az ajándékozó id. G. Szabó Istvánnak évenként egy hektoliter bokodi bort együttesen kiszolgáltatni.

8.) Amennyiben ezen egyességet az életjáradék viselésére kötelezettnek nem tartanak be, szolgáltatásaikat nem teljesítenék, az ingatlanokra vonatkozó ajándékozási szerződés hatályát veszíti s köteles lesz Pataki Gáborné, Szöllősi Mihályné és a kiskorú Szabó Etel a neki ajándékozott ingatlanokat atyjuk birtokába visszaadni, minden ehhez szükséges okmányt ellenszolgáltatás nélkül kiszolgáltatni.

9.) A kiskorú házának biztosítási díját amíg kiskorú lesz, Pataki Gáborné és Szöllősi Mihályné egyenlő arányban fizetik.

10.) Az életjáradékot fizetők fizetés teljesítése egymástól független, azt megfizetni tartozik mindegyik tekintet nélkül arra, hogy közülük valamelyik fizetett-e vagy nem. Az életjáradék kiszolgáltatási ideje gabonaneműekre szept. 15. a sertésekre, egyebekre december hónap illetve szükségesség idején.

11.) Amelyik életjáradék szolgáltatására kötelezett a reá eső életjáradék-részt kiszolgáltatja az a neki ajándékozott ingatlanoknak háborítatlanul tulajdonában marad.

12.) *Egyezkedő felek kijelentik, hogy a közöttük bármikor felmerülő vitát fellebbezés kizárásával Bokod község mindenkor elöljárósága, végérvényesen eldönti s ítélete mindenkor mindegyikükre kötelező.*

13.) Életjáradékot szolgáltató felek évenként még 15 kéve zsuppot is kötelesek a 2. pont szerint szolgáltatni.

14.) Id. G. Szabó István a tulajdonát képező cséplőgép garnitúra részét Szöllősi Mihálynénak korábban eladta, tehát a gép után esedékes és felmerülő fizetség Szöllősi Mihályné terhét képezi.

15.) Id. G. Szabó Istvánnak Vas Mihály bokodi lakos hitelezőnél levő váltóadósságát Szöllősi Mihályné és Pataki Gáborné tartozik esedékességgel megfizetni, egyenlő arányban. Ugyancsak ők fizetik a jelenleg fennálló adóhát-lalékokat is.

16.) Az életjáradék szolgáltatása naptári év szerint lesz 1934. január 1-től.

17.) Az ajándékozással, egyezkedéssel felmerülő minden költséget Pataki Gáborné és Szöllősi Mihályné fizetnek.

Felolvasás, megmagyarázás, megértés után aláíratott.

Kelt Bokodon, 1933. szeptember hó 18-án. (Aláírások stb.)“

(Beküldte: Belcsák Sándor dr. Komárom.)

Ez az okirat már valóban önmagáért beszél. Az össze-vissza kuszált jogi dillettantizmusnak klasszikus példája, amelyhez kommentár alig szükséges. Azt a gyönyörűséget azonban, hogy az olvasó figyelmét a 12 pontra hangsúlyozottan fel ne hívjuk, még

sem engedhetjük el. Aki ebben a szomorú világban egy kis harogó jogi humort akar élvezni, az olvassa el ezt a pontot. Egy komoly vagyoni érdekekről rendelkező, illetve rendelkezni akaró szerződésben ilyen humoros jogi sületlenséget még nem olvastunk. Ugy látszik már nemcsak a közjegyzők elől akarják elvonni a jegyzők a közjegyzői hatáskörbe tartozó ügyeket, hanem egyszerűen a kötelező birói joghatóságot is meg akarják nyirbálni. Mert, hogy a jogi vitákat Bokod község előjárósága a „fellebbezés kizárásával“ (felebbezési forumként talán a sóhivatalra gondolt a szellemes jegyző) nagyobb alapossággal és jogi szaktudással fogja eldönteni, mint például a királyi Kuria, ahhoz a jegyzői ideológiában kétség nem férhet. Így azután már egészen ideális volna a falu népének helyzete. A jegyző készíti az okiratot, a jegyző gyakorol az ügyvel kapcsolatosan hatósági jogokat s végül a jegyző a jogerősen döntő birói forum is. Ezt az ideálisan elképzelt jogrendszert a nyugateurópai államok kvodifikatorainak szives figyelmébe ajánljuk!

III.

„OSZTÁLYOS EGYEZSÉG.

Mely egyfelől Lovas György (nős Kocsis Juliannával), Lovas Imre (nős Demeter Máriával), Lovas Lajos (nős Subicz Máriával, az utóbbi kispest Wekerle-telep, Pannónia 22. sz. lakos), özv. Lovas Ferencné Csernus Rozália, mint kiskorú Lovas Béla t. és t. gyámja, míg másfelől Lovas György és neje Kocsis Julianna, valamint Lovas Imre és neje Demeter Mária között kötött, kik valamennyien Újkécskén laknak állandóan, fentebb nevezett Lovas Lajos kivételével

1. Fentnevezett örökösök, kik az újkécskei 34. és 35. sz. betétben foglalt A+1. és A I. 1., 2. sor, 4. hrsz. 221 □ öl házat és udvart 1244/14., 1245/14. hrsz. a. 657 □ öl Oláház (Világos) dűlőbeli ingatlant, valamint az ókécskei 685. sz. betétben A+1. sor 2285. hrsz. a. 199 □ Hálesz dűlőbeli ingatlant a nagykőrösi kir. járásbiróság Pk. 4272/5—1921. sz. végzéssel $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{4}$ egyenlő arányban előrkölvén most ezen ingatlanra a következő osztályt teszik.

2. Az újkécskei 34. sz. betétben A+1. sor. 4. srsz. a. foglalt házas belsőség Lovas Imréjé (nős Demeter Máriával) lesz, úgy ahogy azt a fentnevezett örökösök előrkölték.

3. Lovas György újkécskei lakos (nős Kocsis Juliannával) kapja teljes egészében az ókécskei 685 sz. betétben A+1., sor, 2285 hrsz. a foglalt 199 □ öl területű Hálesz dűlőbeli szőlőt.

4. Az újkécskei 35. sz. tkvi. betében A I., 1., 2., sor, 1244/14. és 1245/14. hrsz. a foglalt 657 □ öl területű ingatlant kk. Lovas Béla kapja, természetesen érintetlenül maradván özv. Lovas Ferencné Csernus Rozália t. és t. gyámnak, mint édesanyának törvényes haszonélvezeti joga néhai férje Lovas Ferenc után ezen ingatlanon.

5. Lovas Lajos (nős Subicz Máriával) kispesti lakos ezen osztály folytán 24.000 K. azaz Huszonnégyezer korona készpénz kifizetésével elégtettett ki, mit Lovas Imre (nős Demeter Máriával) újkécskei lakos már 1921. évi decz. 26-án kifizetett kezeihez, annak fölvételét ezen osztályos egyezség aláírásával elismeri és örökre, visszavonhatatlan szavatosság terhe mellett minden további tulajdoni igényéről ezennel lemondott.

Osztályt tevő tulajdonosok felhatalmazást adnak egymásnak arra, hogy az általuk nyert ingatlanra kikí a tulajdoni jogát minden további megkérdezés nélkül a saját nevére irathatja.

7. A 2 (két) pontban megnevezett Lovas Imre az általa osztályul kapott ingatlan fele részét ezennel elajándékozta feleségének Lovas Imréné sz. Demeter Mária újkécskei lakosnak, amit ajándékot nyert ezennel köszönettel elfogad. Ajándékozó azonban ezen elajándékozott részre is fenntartja haszonélvezeti jogát és annak bekebelezését kívánja is.

8. A 3 (harmadik) pontban osztályt nyert Lovas György az általa örökölt és osztályul kapott az ókécskei 685 sz. betétben A+1. sor, 2285., hrsz. a. ingatlan fele részét szintén elajándékozta feleségének Lovas Györgyné Kocsis Julianna újkécskei lakosnak, amit az köszönettel elfogad, de ajándékozó férj az elajándékozott ingatlanra haszonélvezeti jogát fenntartja és annak bekebelezését is kívánja.

A 7—8. pontban elajándékozott ingatlanok forgalmi becsértéke 20.000 20.000 koronában állapítatik meg.

Jelen osztályos egyezség nagykorúakra azonnal a kiskorúakra nézve pedig az árvaszék jóváhagyása után válik kötelezővé, aminek hitelül ezen osztályos egyezség felek által elfogadva aláíratott.

Kelt Újkécskén 1923. évi augusztus 24-én Lovas György, Kocsis Julianna, Lovas Imre, Demeter Mari, özv. Lovas Ferencné Csernus Rozália mint t. és t. gyám. Előttünk: Petrics Mráz János jegyző tanu, Matuz György tanu, Folytatólag aláíratott Kispesten 1923. évi december hó 18-án. Lovas Lajos. Előttünk: Kiss Antal, Lovas Imre tanu. Ezen osztályos egyezséghez mindenben hozzájárulok és kijelentem, hogy az osztály tárgyát képező ingatlanokhoz semmi jogom nem volt és nincs. Újkécske 1924. március 25-én. Lovas Jozsef. Előttünk: Petrics Mráz János jegyző tanu, Matuz György tanu.“

(Beküldte Kenéz Lajos dr. közjegyző helyettes Nagykőrös.)

Ez az egészen kezdetleges jogi fércmunka mindössze abban a hibában szenved, hogy házastársak között való ajándékozást is tartalmazván, e részben joghatállyal nem bír, hogy továbbá Lovas József aki klasszikus tömörséggel kijelentette, hogy az osztály tárgy a ingatlanokhoz semmi joga nem volt és nincs, tényleges és tkvi tulajdonosa a 2 pontban irt belsőség felének s így alapos oka lett volna az osztály telekkönyvi foganatosítása ellen tiltakozni. Szerencsére azonban erre nem került a sor, mert a jegyző minden irányú díjait a „legminimálisabb“ jegyzői díjszabás szerint bevételezván az okiratot sem a gyámhatósághoz, sem az adóhivatalhoz be nem

mutatta. A felek részére természetesen új költséggel új okiratot kellett szerkeszteni. Hogy pedig miért kellett egy ügylet után kettős költséget viselniök, azt csupán a jegyzők magánmunkálati jogosítványát tüzőn-vizen védő politikai hatalmasságok tudják megmagyarázni.

Az előzetes bizonyítás közjegyzői költségei az iroda átalányból utalandók ki. Az 1930. évi XXXIV. t.-c. 21. §-a tudvalevően akként intézkedik, hogy a bíróság az előzetes bizonyítás foganatosítását közjegyzőre is bízhatja. Ha az előzetes bizonyítást szegényjogon kérték, a bíróságok gyakorlata eddig az volt egész különleges jogi distinkció alapján, hogy az irodaátalányból csupán a szakértő költségeit utalványozták ki, míg a közjegyző még a készkiadásait sem kapta meg. Egyik közjegyző a járásbírói írásban ily tartalmú végzése ellen felfolyamodást adott be, amelynek a budapesti kir. törvényszék 31. Pf. 13.453/1933. számú végzésével helyet adott s az első bíróság végzését akként változtatta meg, hogy a közjegyző megállapított díja és költsége az irodaátalányból kiutalható. Utasította tehát az elsőbírói írást, hogy a kiutalás iránt megfelelően intézkedjék. A törvényszék másodfokú végzésének indokolása szerint megállapítja, hogy a járásbírói írásban szegényjogon részesített fél kérelmére elrendelt előzetes bizonyítás foganatosításával felmerült közjegyzői költségeket az irodaátalányból ki nem utalta azzal az indokkal, hogy erre törvényes rendelkezés nincs. A másodbírói írás szerint a Pp. 113. §-ának 4. pontja alapján a bírósági kiküldött díjainak és kiadásainak, a tanúk és szakértők illetményeinek és az ügygondnok költségeinek fizetése alól a szegényjogot élvező fél fel van mentve s ezeket az államkincstár előlegezi. Ezt a rendelkezést az 1930. évi XXXIV. t.-c. a tanúk, a szakértő és az ügygondnok díjazása tekintetében a 8, 18. és 20 §-okban módosította s minden egyes esetben intézkedik a költségekről. Azonban a kir. közjegyzők kiküldetéséről szóló 21. §. csak azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a szegény jogban részesülő fél egyelőre a kir. közjegyző díjának a fizetése alól is fel van mentve, nem mondja ellenben ki azt, hogy azt a kincstár nem előlegezi. Nyilvánvaló tehát, hogy a Te. 21. §-a nem helyezte hatályon kívül a Pp. 113. §. 4. pontjának a kiküldöttre vonatkozó rendelkezését. Ebből következik, hogy más rendelkezés híján a közjegyző ilyen esetben joggal kérheti megállapított díja és költségeinek az irodaátalányból való kiutalását.

A gazdarterozások rendezésével kapcsolatos okiratok illetékmentessége. A 14000/1933 M. E. számú rendelet 37. §-a azok a bizonyítványok, másolatok (kivonatok) és egyéb okiratok, amelyeket kizárólag a jelen rendeletben meghatározott juttatások előfeltételeinek igazolása céljaira állítottak ki, amíg azokat más célokra fel nem használják, feltételesan illetékmentesek. Az ilyen okiratokra a következő szöveget kell reávezetni: „Gazdaadósságot könnyítő juttatások céljára illetékmentes (14000/1933 M. E. rendelet 37. §.)“ a tőkeösszeg változásának telekkönyvi feltüntetéséhez szükséges bekebelezési engedély és beadvány, valamint a változás telekkönyvi bejegyzése illetékmentes. Ilyen okiratokon az aláírások esetleges hitelesítéséről, illetve a hitelesítéssel kapcsolatos bélyegilletékről a rendelet nem intézkedik s így az aláírások hitelesítése szabály szerint bélyegilleték alá esik. A hiteles másolatok ellenben, mivel azokról a rendeletben kifejezett intézkedés van, bélyegmentesek.

A nyomda közleménye. A Kir. Közjegyzők Közlönye ez évi október havában megjelent 8-ik számában a 333. és 339. oldalak nyomdatechnikai hiba következtében fordított sorrendben jelentek meg. A hibás nyomtatás kétségtelenül megállapítható lévén, különlegesebb zavart nem okozhatott, a nyilvánvaló hibáért azonban a nyomda elnézést kér.

Kihirdetett törvények.

az 1933. évi XXIV. t. c. a szeszcsempészetnek a tengeren való megakadályozása tárgyában 1932. évi november hó 23-án Budapesten kelt magyar- finn megállapodás becikkelyezéséről.

az 1933. évi XXV. t. c. a Rómában 1932. július hó 5. napján kelt magyar-olasz légiforgalmi egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek.

134365/1933 P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámításáról.

130300/1933 P. M. sz. Az építkezések előmozdítását célzó egyes intézkedésekről és az Országos Lakásépítési Hitelszövetkezetről szóló 1930. XLI. t. c. 10. §. hatályának meghosszabbítása.

14000/1933 M. E. sz. A gazdarterozások fizetésének újabb szabályozása

35500/1933 I. M. sz. A pénzbüntetés végrehajtásáról és az elkobzott pénznek, valamint egyéb elkobzott tárgy értékesítéséből befolyó összegnek kezeléséről szóló 45100/1931 I. M. számú rendelet módosítása

14120/1933 M. E. sz. A közigazgatás rendezéséről szóló 1929 évi XXX. t. c. módosításáról és kiegészítéséről alkotott 1933. XVI. t. c. egyes rendelkezéseinek életbeléptetése és végrehajtása.

149316/1933 P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámításáról.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Kuncz Ödön dr. emlékbeszéde Nagy Ferencről. A magyar tudományos Akadémia november hó 28-án *Berzeviczy* Albert elnök vezetése alatt összes ülést tartott, amelynek kiemelkedő tárgya volt *Kuncz Ödön dr.* egyetemi tanárnak, a budapesti Pázmány Péter tudomány egyetem jog- és államtudományi kar e. i. dékánjának és az akadémia levelező tagjának emlékbeszéde Nagy Ferencről, a hiteljog európai hírvű tudósáról s a Magyar Jogász Egylet elnökéről. *Kuncz Ödön dr.* az egyetemen Nagy Ferenc örökét nagy hivatottsággal tölti be, a magyar hiteljognak ezidőszert a legkiválóbb s európai relációban is komoly, számottevő művelője s így a kiváló tanár és jogtudós méltatására a leghivatottabb. A magyar jogászvilág legelőkelőbb reprezentánsainak jelenlétében megtartott, nagy felkészültséggel, a nagy tudóst megértő és tisztelő lélekkel felépített, klasszikus velleitásokban gazdag emlékbeszéd egyként méltatta Nagy Ferencet, mint embert, mint pedagógust, mint jogtudóst s mint gyakorlati jogászt. Különös melegséggel és szeretettel emlékezett meg *Kuncz Ödön dr.* arról, hogy Nagy Ferenc egyéniségének kialakulásában döntő tényező volt az az idő, amelyet mint fiatal egyetemi tanár Kolozsvárott töltött el. Nem véletlen az, — mondotta *Kuncz Ödön*, — hogy ez a csendes, halkán előkelő, nyugodt levegőjű város, a magyar Cambridge a magyar kultúrának annyi kiváló értéket adott. Ennek a városnak a levegője kulturát lehel ki s kicsalja, napvilágra hozza, mind tökéletesebb formára kényszeríti az emberi lélekben szunnyadó nagy értékeket. Nagy Ferenc 1884-ben itt írta meg kereskedelmi jogi könyvének I. és II. részét és itt kezdte meg a Váltójog című nagy munkáját is. Eleven szinekkel ecsetelte a továbbiakban az emlékbeszéd Nagy Ferenc budapesti egyetemi tanári működését, politikai szereplését, a Magyar Jogász Egylet megalakítása és fejlesztése körül kifejtett nagyértékű és eredményes tevékenységét. Különös hangsúllyal emlékezett meg Nagy

Ferencnek arról a sokszor hangoztatott és a gyakorlatban mindig alkalmazott álláspontjáról, hogy a jogtudomány gyakorlati tudomány, melynek öncélja nincs, amely tulajdonképpen nem is tudomány, hanem művészet. Nagy Ferenc szavai szerint mi sem nyújthat magasabb élvezetet, mint egy szép jogeset s nagyobb örömet, mint egy szépen kidolgozott bírói ítélet. A jogtudomány és a gyakorlat között — Nagy Ferenc szerint — állandó kontaktusnak kell lennie. Ezekkel a fennen és következetesen vallott elveivel. Nagy Ferenc az eleven inrisprudencia megtestesítője és nagymestere volt. Nagy Ferenc állandóan hangoztatta a bírói hivatás nagy fontosságát s hogy a bírói állásokra a legkiválóbb embereket kell szelektálni s azokat függetleníteni, mert nagyobb és helyrehozhatatlanabb károkat mí sem okozhat, mint a silányabb bírák megbízhatatlan ítélkezésével előidézett jogbizonytalanság. Nagy Ferenc példátadó életével és munkáiban itt marad közöttünk s tovább vezet bennünket a magyar sors szomorú és göröngyös utain — fejezte be nagyhatású emlékbeszédét *Kuncz Ödön dr.*, akinek különleges értékű tanulmányát *Berzeviczy Albert* elnök meleg és elismerő szavakkal köszönte meg.

Megelőző jogvédelem a magánjogban. E címen fog megjelenni *Kubinyi Elek dr.* németujvári közjegyzőnek, e közlöny külső munkatársának nagyobb szabású műve, amelynek első része a „Magyar közjegyzői jog“ már is elkészült és kinyomtatásra vár. A szakművekben oly szegény magyar közjegyzői jog e hozzáértő művelőjének újabb munkáját nagy érdeklődéssel várjuk s megjelenése után azzal majd részletesen fogunk foglalkozni.

Az unitárius egyház alkotmányának vázlatos jogtörténeti fejlődése **Irtá: Tóth György dr.** A szerző erdélyi ember. Kolozsvárott volt törvényszéki, majd ítélőtáblai bíró. Az unitáriusok e központjában korán bekapcsolódott az egyházi életbe, ahol az E. K. Tanács és a Supremum Consistorium tagja, a jogügyi bizottság előadója, majd elnöke. E kapcsolat folytán foglalkozott a protestáns egyházjoggal és irattári kutatások alapján megindította az „Unitárius Egyház törvényeinek Gyűjteménye“ c. jogtörténeti jellegű gyűjteményét. Erdélyben most van előkészítés alatt az egyházi törvény revíziója. Ehhez a kérdéshez kapcsolódik a fenti tájékoztató tanulmánya, amelyben benne van a „Csonka-Magyarország“-on levő unitáriusok alkotmány szervezete is, amit a szerző maga készített. A civil jogirodalmi munkásság mellett ritka jelenség, hogy még egyházjogi tanulmányok írására is időt szakíthasson egy bíró, aki

ebben a munkakörben is mindig alapos és sokat dolgozó jogászként ismeretes a jogászközönség előtt. A másfél ives füzet ára 1 P. Megrendelhető az Unitárius Egyházközség irodájában. (Budapest V. Kohári-utca 4. sz.)

Jogállam. (XXXII. évf. 8., 9. füzet) Ez a kettős szám kiváló jogi írók cikkeinek egész sorozatát közli. A vezetőcikket „A negyedszázados büntető novella“ címen Auer György dr. főügyész helyettes írta s külön cikkekkel szerepelnek még ebben a számban Almássy Antal dr., Schwartz Tibor dr. Balázs P. Elemér, Pethő Tibor dr., Bálint Artur dr., Sente Andor dr. és Goltner Dénes dr. A cikkekhez hasonló előkelő nivón mozognak a megjegyzések, irodalom és szemle rovatok érdekes közleményei.

Polgári Jog. (IX. évf. 9. szám.) Perveszteség, perbenállás nélkül címen Marton Géza dr. egyetemi tanár irt vezetőcikket e számba, amelynek további cikkírói még: a Joggyakorlat, Jogélet és Jogirodalom rovatokban Halom István dr., Schulz Ferenc dr., Vági József dr., ifj. Szigeti László dr., Wagner Lilla dr., Ehrenthal Aladár dr., ifj. Nagy Dezső dr., Fonyó György dr., Árvai Kálmán dr., Hof György dr. és Frankl Pál dr. A közgazdaság és pénzügy című melléklet kisebb cikkeket s pénzügyi joggyakorlati eseteket közöl. A lap külön melléklete az Esettár, amely a Kuria legújabb polgári jogi határozatait közli.

Magyar Jogi Szemle. (XIV. évf. 8. szám.) Gold Simon dr. a kiváló hiteljogász foglalkozik e szám vezető helyén az 1927. évi X. t. c. 5 §-ának értelmezése körül a joggyakorlatban és irodalomban felmerült ellentétes álláspontokkal. Érdekes jogtörténeti cikket irt „Ügyvédi problémák az ókorban“ címen. Személyi Kálmán dr. s cikkében az ügyvédség szerepét a római jogrendszerben alapos részletességgel ismerteti. A Szemle, Kritikai Szemle, Irodalom és Előadások rovatok sok érdekes olvasnivalót tartalmaznak s a jogesetek bőséges sorozatát közli e szám mellékleteként megjelent öt darab különféle döntvény-tári füzet.

Magyar Törvénykezés. (VII. évf. 23. szám.) A gazdatartozások fizetésének rendezése tárgyában kibocsátott rendeleteket közli ez a szám, majd a Forum rovatban Halmy Bódog cikkét „Ügyvédmoratorium“ címen s ennek a rovatnak egyéb sok érdekes közleményét, így a Kir. Közjegyzők Közlönye nyomán „A községi tanácsnok végrendeletet szerkeszt“ címen e közlöny október havi számában a 330 oldalon közzétett nyilatkozatot. E szám Szerkesztő postája című rovatában ezúttal is sok szellemes megjegyzés látott napvilágot.

Illetékügyi közlöny. (VIII. évf. 9. szám.) Vezetőhelyen Biró Balázs dr. közigazgatási bíró tollából „A közigazgatási bíráskodás reformja“ címen közöl vezetőcikket e szám. A cikkben az író azt az álláspontot foglalja el, hogy a közigazgatási bíráskodás helyes reformja nem a királyi ítélőtáblával kapcsolatos középfokú közigazgatási bíróság felállítását, hanem átmeneti intézkedést tesz szükségessé. A cikkben rámutat különben arra az illusztris író, hogy a közigazgatási bíróság állandó, nagy és inkább emelkedő, mint csökkenő ügylátalékokkal küzd, amely a közigazgatási osztályban 9000 körül, a pénzügyi osztályban pedig 24000-en felül mozog. Ezt követően külön cikkeket irtak még e számba Klug Emil dr. és Pajor Rezső dr. ügyvédek. A Joggyakorlat

rovatban közölt határozatok közül a 11972/1933 P. számú határozat kimondja, hogy ha az ingatlant az árverésen az árverést szenvedő vásárolja meg, terhére ingatlan vagyónátruházási illetéket kiróni nem lehet. A 11259/1932 P. számú határozat szerint, amely különben az ezirányú gyakorlatot szentesíti, a közjegyzői könyvek illetékének kiszámítására és lerovási módjára nézve a kereskedelmi könyvekre nézve előirt törvényes szabályok az irányadók. A Szerkesztői Üzenetek című rovatban a hagyatéki ügyekben megállapított közjegyzői költségek jelzálogjogi bekebelezése esetén a szerkesztőség álláspontja szerint, ha az összeg kétszáz pengőt meghalad, bejegyzési illeték jár. A szerkesztőség e részben a 6374/1930 P. számú közigazgatási bírósági ítéletre hivatkozik, amelynek részleteit nem ismerjük, ismerjük azonban a budapesti pénzügyigazgatóság 80624/1930 és 124532/1933 számú határozatait, amelyek szerint hagyatéki ügyekben felmerült közjegyzői költségek jelzálogjogi biztosítása esetén bejegyzési illeték jogszerűen nem követelhető. E határozatok helyes indokolását ez év szeptember havában megjelent 7. számunkban közöltük. A kérdésre különben a közigazgatási bíróság határozata részleteinek megállapítása után még visszatérünk.

Joggyakorlat.

127. Az a szabály, hogy az ajándékozási szerződést *köteles részének* sérelme címén nem támadhatja meg az a leszármazó, aki az ajándékozás után kötött házasságból származott, nem alkalmazható, ha a megajándékozott az örökhagyónak első házasságából származott gyermeke, mert a különböző házasságokból származó gyermekeknél az öröklési jog szempontjából különbség nem tehető. (K. P. I. 1185/1931.)

128. Az a körülmény, hogy az okirat bevezető részében a közjegyző a végrendelező keresztnévét tévesen jelölte meg, a *végrendeletet érvénytelenné* nem teszi. Nem lehet szó az aláírás hiányáról sem, mert a végrendelező az okiratot saját nevével is aláírta s bár ez az aláírás elég kezdetleges, azonban az aláírás fogalmának mégis megfelel (K. P. I. 2738/1931.)

129. *Közvégrendeletnél* az alakszerűségek betartását nem a tanúk, hanem a kir. közjegyző köteles igazolni. (K. P. I. 2738/1931.)

130. Az örököszt az *előre kapott érték osztályrabocsátásának* kötelezettsége nem terheli, ha az örökhagyó a betudást elengedte s az ajándékozás az elengedést magában foglalja. (P. H. T. 304. sz. elvi hat. K. P. I. 2601/1931.)

131. A *törvényes öröklésről* meghatározott személy javára

történt *lemondás* kétség esetében csak arra az esetre szól, ha az illető személy az örökhagyó után örököl. A közjegyzői okiratba foglalt az a kijelentés, mely szerint az örökös a szüleivel fennálló öröklési kapcsolatból kilép, ugyancsak nem jelenti azt, mintha a lemondás arra az esetre is történt volna, ha az örökhagyó után nem a lemondással jogosított egyén örököl. A végrendeleti juttatás rendszerint hatályát veszti, ha a végrendeletben kedvezményezett az öröklés megnyilta előtt meghal. Ha azonban a kedvezményezett a végrendelettel törvényes öröklési kapcsolatban volt és utána leszármazó maradt, azt kell vélelmezni, hogy az örökhagyó a végrendeleti juttatásban az elhunyt kedvezményezettnek leszármazóját is részesíteni kívánta. (P. H. T. 831. K. P. I. 3140/1931.)

132. A *magánvégrendelet valódiságát* az a fél köteles bizonyítani, aki az okira hivatkozik. A végrendeleten látható összes névalíráásoknak tagadásba vett valódisága esetén a bizonyítási kötelezettség a végrendeleti örökösöt terheli. Ennek a kötelezettségnek eleget tett az örökös, ha a végrendelet és egyik tanu aláírásának valódiságát igazolta. A végrendeletből kitűnik, hogy az összes aláírások más kéztől származnak s igazolást nyert, hogy a végrendeleti tanuként szereplő másik két egyén a hivatkozott községekben tényleg lakott s a végrendelet megalkotásának idején hadrakelt sereg tagjai voltak, időközben történt elhalálozásuk következtében azonban már ki nem hallgathatók. (K. P. I. 3728/1931.)

133. Az öröklési jogtól származó követelés, mint minden más vagyoni igény *elévülés* alá esik, ami kitűnik az 1894. évi XV. t. c. 89. és 103. §-ának rendelkezéseiből is. Az elévülési idő attól az időponttól számított 32 év, amelyben az öröklési jog érvényesíthetővé vált. (K. P. V. 5767/1931.)

134. *Közös végrendelet*, illetve egyszersmind viszonyos végrendelet rendelkezéseitől a 259. számú elvi határozat szerint a túlélő házastárs egyoldalúan el nem térhet, még abban az esetben sem, ha a végrendeletben részére biztosított előnyt el nem fogadta. Az örökösök hozzájárulásával azonban a túlélő házastárs a közös végrendelettől eltérő intézkedéseket is tehet. A túlélő férj felesége hagyatéki tárgyalásán ilyen értelmű kijelentést tett, erre az örökösök nem nyilatkoztak, a jegyzőkönyvet azonban észrevétel nélkül aláírták. A jegyzőkönyv a felolvasást nem tanúsítván, e tekintetben a Kuria bizonyítás felvételt rendelt el. (K. P. I. 2205/1931.)

135. Közjegyzői okiratoknál s így *közjegyzői okiratba foglalt végrendeletnél* is azt, hogy az okirat a felek előtt felolvastatott és

hogy azok az okiratot akaratukkal megegyezőnek találják, nem a tanúk, hanem a közjegyző hivatott magában az okiratban igazolni. A megtámadott közvégrendelet ezt az igazolást is magában foglalja s így mint közokirat e tekintetben az ellenkezők bizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál. (K. P. I. 2260/1931.)

136. A H. T. 92. §. értelmében a házastársak a *nőtartás* kérdésében minden korlátozás nélkül szabadon egyezkedhetnek s ha ilyen egyezkedés eredményeként a nő végleges tartási igényéről egyszersmindenkorra kifejezetten lemondott, úgy ez lemondás tekintet nélkül a nő vagyonában és jövedelmében netalán előforduló csökkenésre, nyilvánvalóan a jövőre is kihat. (K. P. III. 5338/1932.)

137. Ha a készpénz *hagyományok* kifizetésével terhelt örökösnek egész örökrészét harmadik személy hasznélvezi, akkor a hagyományok kifizetését csak a hasznélvezeti jog megszűnte után lehet az örökösötől követelni, ha csak az érdekelt felek másként nem állapodtak meg, vagy maga a végrendelet ettől eltérően nem rendelkezett. (K. P. I. 6025/1931.)

138. Örökhagyó az irányú akaratnyilvánulása nélkül *érdeemtenségi okul* az, hogy örökhagyónak örökbefogadott gyermeke és özvegye egymással szerelmi viszonyt folytattak, nem szolgálhat. (K. P. I. 3861/1931.)

139. A visszavonás jogáról való kölcsönös lemondás mellett tett *közös végrendelet* öröklési szerződés jellegével bír s az ilyen végrendelet egyoldalúan vissza nem vonható. A közös végrendelet alkotása után történt örökbefogadás következtében az örökbefogadott gyermek sem kötelesrészt, annál kevésbé törvényes örökrészt nem követelhet. (K. P. I. 4188/1931.)

140. Örökhagyónak az a kijelentése, hogy összes vagyonának örököse hat gyermeke és hogy a vagyonnak részükre való biztosítása végett az *elidegenítési és terhelési tilalomnak* ingatlanára való feljegyzését megengedi, nem halálesetbe szóló átruházás, hanem örökös nevezés. Ilyen tartalmú okirat alapján az elidegenítési és terhelési tilalom bár a telekkönyvben fel is jegyeztetett, dologi jogi hatállyal a 74. számú polgári teljesülési határozat szerint nem bír. Kötelmi jogi hatállyal is csupán a szerződő felek között. (K. P. I. 3120/1931.)

141. Nincsen olyan jogszabály, amely szerint az atya akadályoztatása esetén a kiskorú gyermeknek *törvényes és természetes gyámja* az anya volna, ez csupán az atya elhalálozása, illetve holtánnyilvánítása esetében áll s így, ha az atya ismeretlen helyen távol

van s ha az árvaszék az anyát gyámmá ki nem rendelte, a kiskorúval szemben az elévülési idő nyugszik. (K. P. VI. 2194/1932.)

142. A *végleges nőtartásnak* biztosítéki jelzálogjoggal való biztosításával szemben a biztosítást, mivel az ingatlanra időközben jelentékeny összegű jelzálogjogokat kebeleztek be, a férj készpénz lefizetésre való kötelezésével kellett megállapítani s a biztosítéki készpénz összegét az évi tartásdíj tiz évi összegében meghatározni. (K. P. III. 6209/1932.)

143. A férjnek a feleség hagyatéka tekintetében a közjegyző előtt megtartott tárgyaláson tett az a nyilatkozata, amely szerint örökhagyó után való *öröklési jogáról lemondott*, annak ellenére is érvényes hogy a lemondó fél a tárgyalási jegyzőkönyvet alá nem írta. (K. P. I. 5374/1931.)

144. Az örökhagyó *végrendeletének értelmezésénél* örökhagyó valódi akaratának megállapítása céljából a végrendelet tartalmával nem ellentétes, végrendeleten kívül való nyilatkozatok figyelembe vehetők. (K. P. I. 4160/1931.)

145. Az a végrendeleti intézkedés, amely szerint a végrendeletet megtámadó örökös a *köteles részre* szoríttatik, nem csak a közvetlen örökössel, de annak időközi elhalálása esetén az ő örökösével szemben is joghatályos. (K. P. I. 4522/1931.)

146. Ha az örökbefogadó szülőnek az örökbefogadás idejében már törvényes leszármazói vannak, ezeknek örökbefogadása a törvényes örökrészt nem sértheti, úgyhogy *kötelesrészüknek* a mértéke az örökbefogadottaknak számításba vétele nélkül állapítandó meg. (Kp. I. 4188/1931.)

147. Az olyan nyilatkozatot, amely bárminő kifejezésekkel, de világosan kifejezésre juttatja a kiállító félnek azt az akaratát, hogy a korábban alkotott végrendeletek az utána való öröklés rendjére nézve már ne legyen iránytadó, a *végrendelet visszavonásának* kell tekinteni. Az ilyen nyilatkozatot pedig a jogügyleti nyilatkozatok megtámadására vonatkozó általános szabályok szerint meg lehet támadni azon alapon, hogy e kiállító felet a nyilatkozat megtételére, illetve a végrendelet visszavonására téves feltevés indította. (Kp. I. 1044/1932.)

148. A köteles részre jogosultak iskoláztatására fordított költségei a *köteles részbe* attól függően számítandó be, hogy ezek a költségek a szülők társadalmi állásának és vagyoni viszonyainak megfelelnek-e s hogy a törzsvagyont apasztják-e vagy sem. (Kp. I. 1206/1932, azonos Kp. I. 2015/1931.)

A kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete látja el (Budapest, VI., Andrásy-út 50, kir. közjegyzői iroda).